

PROPRIETAR:
SOC. AN. „UNIVERSUL” BUCUREȘTI, BREZOIANU 23
DIRECTOR ȘI AD-TOR DELEGAT, STELIAN POPESCU
Inscrisă sub No. 163 Trib. Ilfov

ABONAMENTE:
autorității și Institutul 1000 lei
de onoare 500 „
particulare 250 „

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BUCUREȘTI | Str. Brezoianu 23-25
TELEFON 3.30.10

APARE SĂPTĂMÂNAL
PREȚUL 5 LEI

ANUL L • Nr. 43
SAMBATA 18 Octombrie 1941
Redactor responsabil: MIHAI NICULESCU

Arhitectură și concepție socială

Momentul reconstrucției va veni în curând.
Planurile de reedificare a orașelor distruse de război și cutremur așteaptă să fie cercetate de experții comisiilor edilitare. Urbanisti și constructori vor fi în curând prea puțini pentru a pridi și lucrările. Febra betonului armat și a scheleturilor va cuprinde furnicările omenești. Orașe noi vor crește din ruine și societatea viitoare va avea decor schimbat.

Concepția pe care se va sprijini planul reedificării localităților distruse, nu e, cum ar înclina marea publică să creadă, o problemă de gust pur și simplu. Acceptarea unui stil sau altuia nu ține de ambițiile epicalărilor, ori de preferințele lor. Tradiționalismul în arhitectură, adică rămasa la canoanele lui Palladio, vor închipui piețe în stilul Renașterii sau palate dezvoltate pe orizontală, cu pilastri, coloane și piloni, care cum tind fără nici o rațiune să producă în ritm excesiv și stereotip, pe piețele bucureștene. Partizanii verticalității nefuncționaliste de factură „skyscrapers”-iană vor plasa pe suprafața aspectului urban. Niștii nu se va gândi însă — pe deasupra problemelor strict speciale, de apartenență la un stil de epocă sau la un tehnologic — nimeni nu se va gândi la beneficiarul de drept al acestor investiții de capital: cetățeanul care le va locui.

Un omniș „retour à l'homme” începuse să fie reclamat în mișcarea de avangardă a arhitecturii. Încă de prin 1933-34; era acolo vorba nu de insul-numar, ci de omul unic și întreg așa cum îl proiectează ideea umanist, peste vocați. Se protestează de aproape zece ani încontinuu, împotriva tehnologiei în construcție, împotriva mecanizării arhitecturii. Individul secolului nostru, despre care contele de Keyserling afirma că își reprezintă ca ideal uman, „soferul”, este deprimat și se închină religioasă la tehnici și confortului material, exprimat prin record. Școala „raționalistă” în arhitectură, reduce clădirea la starea de mașină: Mașină de locuit — casa; Mașină de distrat multime — teatrul; Mașină de înaruit boicavii — spitalele; Mașină de educat copiii — școala, etc.

Ideul casei moderne este silozul: linearitate, economie de spațiu, maximă utilitate, randament locativ extrem. Sau cabina de vapor: colivie cu oameni, capabilă să fie repetată prin juxtapunere, la infinit. Privind omul nu ca pe un suflet, ci pe o ființă sensibilă și inteligentă, ci ca pe un consumator și un producător de bunuri materiale, industrialismul modern îl consideră ca pe un simplu consumator material de spațiu, când e vorba de locuință.

Le Corbusier a arătat la timp falimentul eueenic și scitar al sistemului „Mille de „ilots insularbres” ale cartierelor industriale au fost în concepția sa entuziasmi, numai mental din nefericire, transformate în imense parcuri, din care ca o complectare firească a naturii, blocurile svelte

și oglinzind a societății. Un bloc modern va trebui clădit în așa fel, în așa fel încât să funcționeze, cinava să poată da seama de structura societății care l-a produs. Dar asta o, vorba lui Kipling, cu totul alta poveste.

esențialul este să se înțeleagă odată că nu numai unei crize militare și uneia economice se va pune capăt prin pacea ce se apropie, ci unei crize de cultură. Aceasta se citește o criză de omie. Noua cultură va fi o cultură esențial omenească. Omul care modelează natura după chipul și asemănarea sa este sâtul de amputările mașinei. El va refuza să se întindă în pcutul „civilizatoriu” al lui Procut. Il va zdrobi și-și va construi ditul. Va contribui mult la această „umanizare” a civilizației, prestigiul și miracolul influenței valorilor umaniste în muncă.

Întâi casa, apoi școala, spitalul, teatrul, uzina, palestrele și bibliotecile, laboratoarele și birourile publice, vor primi nu numai dimensiunea omului ca măsură, ci și perfecțiunea, de rotunjire estetică a materialului. Intre arhitectura mută, care-și ascunde destinația, arhitectura vorbitoare care-și imprimă pe fațada anatomia interioară și rosturile funcționale, și arhitectura care cântă, depășindu-și scopul utilitar și acționând asupra spiritului cu melodia formelor sale puse în spațiu, (dacă e vorba să adaptăm tipologia lui Vorley din „Eupalos”), omul nou, al personalismului european nu va mai alege desigur, prima categorie.

Clasicismul făcuse din „omul-măsură”, un simplu principiu metric. „De zece ori omul”, de 2 ori omul”, era o abstractizare a acestuia, redus la dimensiunea sa. Omul personalismului național-socialist al viitorului va trebui să-și impună nevelice sale spirituale și materiale, funcțiilor clădirii — complectare a individului

ION FRUNZETTI

Gib I. Mihăescu

Era în anul 1935, în ziua de 17 Octombrie, când falduri grele — de doliu mare — intristau literile românești.

La București, în Spitalul Gardienilor Publici — unde prin cine știe ce mari intervenții pușuse fi internat — și-a dat sfârșitul scriitorul Gib I. Mihăescu.

Cronicele vremurilor vorbesc cu adâncă părere de rău de prematurul sfârșit al romancierului ce era în plină producție, muncitor fanatic pe șantierul creației autohtone.

Toate, însă — ca și rândurile de față — sunt flori peste mormântu-i posomorit de toamnă dar numai atât. Nimic altvea. Gib I. Mihăescu este pierdut.

El a lăsat un loc în urmă-i, care n'a mai putut fi de nimeni ocupat.

Era și imposibil aproape — fiindcă scrisul lui este singular în literatura noastră. Se poate vorbi despre afinități, despre înrudiri cu autori străini — în special cu Dostoievski — dar nu se poate face nici o apropiere de vreun autor român.

Trebuie, însă, specificat că

dacă se poate face o paralelă între Gib I. Mihăescu și Dostoievski prin faptul că amândoi sunt maeștri ai psihologiei eroilor pe care-i descriu, obse-dați de o țintă, de un ideal, de-o realizare care, uneori, se suprapune cu mântuirea — că amândoi nu neglijează colectivele, supunându-i însă unui fir central reprezentat de eroul principal — apoi, nu se poate vorbi de-o influență a scriitorului rus asupra autorului „Rusoaiicii”.

Gib I. Mihăescu a creiat în scrisul lui tipuri.

Locotenentul Răgale este acum o cunoștință veche. Il știm. Il cunoaștem. Deasemenea, profesorul Lazăr din „Brațul Andromedei”.

„Critica noastră-i unită până la unanimitate în a-i da laurii gloriei pentru Rusoaiica. Cândva, chiar însăși oficialitatea o consacrase, trecând-o la index pentru elevii Școalelor Secundare.

In ceea ce privește, însă, acest al doilea mare roman al autorului „Zilelor și nopților EUGENIU V. HARALAMBIE

(Urmare în pag. 3-a)

Milliarium SUFLET și GEOGRAFIE

I de N. I. HERESCU

Cu volumul intitulat Pentru Clasicism (Craiova Editura „Ramuri”, 1937) s'a întâmplat un lucru neașteptat, atât pentru autor cât și pentru cei ce cunosc preferințele publicului cititor de la noi. Anume: spărui în primăvara lui 1937, acest volum era complet epuizat la începutul lui 1940. Așadar, prima ediție dintr-o carte care nu cuprindea nici roman, nici nuvele, (n'ci măcar poezii), — ci doar eseuri privind problematica studiilor clasice în lumea modernă și în cultura românească —, s'a vândut în mai puțin de trei ani. Față de situația grea, pe care clasicismul a avut-o în România în ultima jumătate de veac, această mică întâmplare echivalează cu o minune. S'a schimbat, oare, ceva, în mentalitatea oamenilor de carte din țara noastră?

O asemenea fericită eventualitate, — în care nădăjduiesc cu tot sufletul și pentru care lupt, de cincisprezece ani, din toate puterile —, mă îndeamnă să continui a aduna ceea ce am scris, cu diferite prilejuri și la intervale diverse, în sprinjalul unui clasicism românesc. Cartea Pentru Clasicism nu va rămâne deci, o apariție singulară, ci va constitui doar primul volum dintr-o serie, care va fi mai lungă sau mai scurtă după câți ani îmi va mai da Dumnezeu și după cât mă vor ajuta puterile (și împrejurările!) să lucrez în slujba acestei scumpe misiuni.

Primele două volume ale seriei apar acum împreună. Cel dintâi cuprinzând perioada 1926—1936, este de fapt ediția II-a a volumului Pentru Clasicism din 1937. O ediție însă, cu expresia devenită tradițională, revăzută și adăugită; părțile noi se găsesc la paginile 49—54 („Lecție de limba română”); 77-80 („Cultura clasică în literatura modernă”); 135-140 („Onomastica latină în limba română”) și 165-166 († 1936). Pentru toate lămuririle ce am socotit necesare asupra acestui prim volum, cititorul este rugat să se refere la prefața ediției I-a.

Al doilea volum, cuprinzând perioada 1937-1941, este în întregime nou.

Am dat acestei serii titlul latinesc Milliarium. Cuvântul desemna în latină „pietrecile miliare”, adică acele mici colose care, ca și pietrele kilometrice din zilele noastre, arătau distanțele pe marginea glorioaselor șosele consulare sau imperiale. Căci, în gândul meu, seria aceasta are de scop să măsoare, în timp, etapele progresive ale drumului care conduce, fic-ne îngăduiți să sperăm, la isbânda clasicismului în România.

II

Eseurile și articolele în legătură cu clasicismul, pe care le-am publicat între anii 1937 și 1941, au fost strășne în al doilea volum din seria purtând titlul general de Milliarium. Am arătat de ce am ales titlul de Milliarium: pentru a atrage atenția că această serie va sublinia etapele succesive ale luptei „pentru clasicism”.

Lupta noastră se caracterizează prin două note: 1) ea nu se restrânge la cercul închis al specialiștilor, între zidurile Universităților, Academiei și Bibliotecilor, ci îmbrățișează câmpuri largi și variate, încercând să cuprindă viața românească în întregul ei. Plecând, firește, de la educație (deci

(Urmare în pag. 5-a)

VIORICA ANA IONESCU (Sala „Universul”) Autoportret

de tranșă prin iluzii, care ne stăvilște macerarea. Spune-mi drept: n'ai simțit nevoia să fugi undeva și să te ascunzi? Să nu mai vezi oameni, să n'ai nicio știre despre lumea de afară, să te singularizezi și să devii Unic în absența asta provizorie?

Și-acum, să-ți mărturisesc clar: m'am întors depe front în agonie — ceea ce a cauzat o rupătură definitivă între mine și Mine, exaltându-mă pentru altă existență: a spiritualului. Nu m'am aflat nicăiri — pentru că tot prin comă s'ă mă găsește prieten doar cu duhul meu. Și totuși s'a schimbat ceva: Cred că m'a cuprins un fel de boală, de moarte permanentă și încertă (mă întunece și mă lumineze, mi-e spaimă și-s liniștit — complexul extre-

In sborul unei acvile, deacurmezul nourilor, din slava cerească, așa străbate Giovanni Papini cuprinsul fărăi sale, ca să arate ceace se poate spune, într-o sinteză și o viziune luminoasă, despre Italia și despre creațiile ei, în cursul a treizeci de reauri de istorie.

„Cartea este și un imn adus genului patriei, surprinzând caracterile cele dintâi cu care un neam se poate înfățișa în lume. Nu uită nimic, deși abia are timp să citeze fiecare culme a gândirii și a artei italiene. Un mare scriitor destină esența spiriiului din care s'a desprins și el, din care au pornit odinioară Cesari, Papalitatea și arta Evului mediu și a Renașterii.

Din creștetul Alpiilor și până la Spintevon, scaldată de mare, mângaiată de azur și de soare, Italia își desfășoară splendorile pe care n'ai să le epuizezi în toate bibliotecile și peste toate treptele vremii.

Ne gândim că s'ar putea scrie și în limba noastră o asemenea carte; că s'ar putea urmări, în limitele hotarelor materiale și ale celor spirituale, darurile pământului și ale sufletului românesc.

O viziune scurtă, unde să nu lăsam la o parte ceace alcătuiește marca personalitate a ființei noastre. Avem apoi norocul că în spațiul geografic se delimitațata care le deosebesc de creațiunile altor popoare.

„Tot în sborul unei acvile s'ar face o asemenea căușorie, care ne-ar arata întâi noua, pe urmă strainilor, ceace înreptățește pe poporul nostru să aiba mândria unui ideal comun și a unor frumuseți jura seamă pe lume.

Fiecare neam are spațiul său etnic, împreună cu cel geografic, în care respiră larg, care nu poate fi îndobșit, comprimat sau copleșit de alte semnții. Noi ne-am îndreptat totdeauna năzuințele numai în largul zărilor străvechi. Spiritul neamului a știut să-și îndrumeze gândurile pe aceleași căi unde au trăit, în plenitudinea purtător suferitești cele dinainte, cari au ridicat temelie și pentru urmași.

Apele, munții și câmpia noastră au îmbrățișat deopotrivă un neam care în cuprinsurile sale nu întâlnește nimic instrăinat. Pășim pe țării ce nu pot fi înfrânate. Regăsim aceleași însușiri, aceleași doruri și îndemnuri, viața noastră unică, având semnele ei care se repetă numai între fruntariile românești.

O carte a spiritului nostru, închis între orizonturi autohtone, ar coincide și cu orizonturile geografice, cu limitele poporului acesta.

Spațiul geografic și spațiul nostru suferitește de suprapun într-o admirabilă unitate, pe care abia astăzi începem s'o cunoaștem și s'o prețuim.

GLOSSATOR

C. N. NEGOIȚĂ

Mărturisirea

Începând cu acest număr „Universul Literar” va publica o serie de mărturii asupra războiului, datorită celor de curând întorși depe front.

Chiar numai prin smulgera delu indeletnicirii și preocupări obișnuite, a fost o rupere de echilibru cu urmări ce vor fi resimțite desigur, multă vreme, de acei cari l-au făcut. Dar prin el însuși, războiul a însemnat mai ales o șansă unică poate, o soartă, o experiență.

O șansă pe care numai unii și-au dorit-o cu hotărâre și sinceritate.

O soartă care era atât de intim a fiecăruia și numai a lui, încât a putu să dea unora, pe front, sentimentul sau voluptatea unei absolute lipse de răspundere, a unei libertăți uluitoare.

O experiență înșfârșit, ale cărei proporții nu ar putea fi decât cu multă băgare de seamă apreciate, riscând să dea altfel naștere la confuzii penibile.

Războiul n'a fost, negreșit, pentru toți cari l-au făcut o experiență „eroică”. Totuși, de aureola eroismului beneficiază toți acei întorși depe front. Unii se simt chiar stânjeniți. Câte unul observă chiar cu destulă plictisală, că și acei pe care i-a regăsit parcă nu se simt la largul lor — din cauza lui. El n'ar vrea să fie gongoriza poleită și muștrătoare ca o conștiință a nimeni. Ba dimpotrivă, ar fi bucurios să nu bage nimeni de seamă și totul să se petreacă întocmai ca mai înainte, ca și cum nimic nu s'ar fi întâmplat.

Ceva s'a întâmplat totuși, el trebuie s'o spună, simte nevoia — chiar dacă protestează. E tot ce-i rămâne de făcut: să însă din intimitatea unor amintiri care-l sufocă.

Nu știu cât de multă libertate am ca să mă mărturisesc, dar experiența pe care am parcurs-o e atât de personală, încât poate n'ar trebui să spun nimic.

Mă întrebi: „cu ce Față și cu ce Suflet m'am întors depe front?” S'a schimbat ceva definitiv în mine, ori numai s'a adăugat ceva?”

Știut niciodată ce vreau și cum să mă realizez. Aventurile mele de mare ansamblu cuprindeau această stare de necunoaștere, de nevalorificare, de brutală incertitudine. Trăindu-mă, a mă trăi însemnând a dori să mă implinesc, n'am ajuns a fi decât un om consumat și mereu agățat de amintiri. Retrospectiv și închis în propria mea celulă, extatic ori pur și simplu inconștient, am întins întotdeauna mâinile după propriul meu duh, care m'a amăgit neconștient. Inchipuie-ți puțin această imagine: Tu, față în față cu celălalt chip al tău, acest om dinaintea ta, doar el lipsindu-ți și neputându-l ajunge.

Iată că mă acuz public: niciuna din aventurile de până acum, nicio pasiune, nici războiul chiar, nu mi-au folosit cu nimic. Au fost acte de trăire prea în afara mea, și eu sunt atât de în-lăuntru meu — că mă și mir cum de m'am putut suporta. Omul tehnic din mine e satisfăcut. Mașinările lui biologice au lucrat admirabil, argenzajul lor a fost perfect. Dar Eu?

Vezi, aici începe drama: Misterul nostru al amândoua este acela de a nu fi fericit niciodată — prin contactul imediat cu viața, și totuși nefericirea noastră e cu atât mai plină — cu cât ne obligăm la singularitate. Există o fază halucinantă, un fel

războiului

„un fel de boală” — ai dreptate; în clipa revelației — ceea ce face. Un fel de a fi murit chiar — oricât de neînțeles s'ar părea, oricât de stupid — și de a-ți supravețui. Prin câte am fost și mi s'au întâmplat am trecut ca un fum. Mi-au rămas doar: ca o nedumerire sau un fel de de-a fi uitat din care nu-mi revin — și și sfârșurile roșii de carne bălăforită ale cicatricilor, ea o mărturie de identitate.

Amintirile mele, chiar cele mai intime, mă sfiesc să spun să-mi aparțin. E un fel de a rămâne pe gânduri — foarte incomod și ostentiv, te asigur. Parcă am întârziat dela ceva și oricât m'aș grăbi simt că n'am să mai ajung la vreme, odată cu ceilalți — și parcă stau cu fața — cu altă față — întoarsă către nu știu ce anume.

Dar înainte de orice, lasă-mă să-ți spun ce cred despre — să-ți zic — valoarea de autenticitate a răduriilor acestora, ale dumitale și ale mele. Într-o împrejurare cum este războiul, mărturia oricui este binevenită și trebuie la fel primită; mai mult chiar, cel care a văzut, dator e să mărturisească. Nae Ionescu scria odată că nu este mai mare păcat decât să fi văzut și să nu mărturisești. Dar mărturia e a-borată îndeamnă la multă băgare de seamă pe acel care este imblat să o primească. Pentru că mărturisitorul a fost de față o singură

(Urmare în pag. 5-a)

Cronica dramatică

GEONIE

TEATRUL NOSTRU: „SCADENȚA DRAGOSTEI” COMEDIE ÎN 3 ACTE DE MICHEL DURAN

Am putut înțelege, asistând la premiera „Teatrului Nostru”, că scopul doamnelor Dina Cocea și Eugenia Zaharia și al domnilor Petru Nove și Chr. Etterle, atunci când au hotărât să întinzeze un teatru „ai lor”, a fost acela de a oferi publicului, spectacole deosebite de celea cu cari l-au obișnuit până acum actualele teatre particulare.

S'au întâlnit patru actori tineri înzestrați cu darul care nu se află pe toate cărările, al talentului, și au fost cu toții de acord (un lucru nu prea obișnuit în lumea actorilor): „Publicul nostru nu e chiar atât de prost cum îl socotese unii directori de teatru. El poate aprecia și alte spectacole, deosebite de farsele, revistele și comedile muzicale pe cari i le servese cu o regularitate matematică unele teatre. Singura condiție pe care o cere publicul este ca o piesă bună să fie prezentată în bune condiții — și când spunem aceasta ne gândim la interpretare, decoruri și direcție de scenă”.

Din cele câteva declarații ale tinerilor directori, precum și din avântul și curajul „cuvânt înainte” al programului Teatrului Nostru, se vede clar că noua companie teatrală este hotărâtă să încerce un fel de reducere a publicului nostru.

Voicescu

Nu ne împacăm, însă de loc cu procedeul, de altfel destul de uzat, de a-l prezenta pe erou în chip de autor, hotărât, la urmă, să scrie o piesă, luând drept exemplu cele petrecute pe scenă. Spectacolul nu putea de cât câștiga, dacă se renunța la aceste scene, în cari intenția autorului de a părea „băiat deștept” este prea evidentă, neputând decât să impresioneze publicul în chip nepăcut.

Potriviți în totalitatea sa, piesa depășește toate farsele prezentate până acum.

Suntem curioși să vedem cum va reacționa publicul. Și să nu ne mirăm dacă spectacolul va cădea. Căci, prea se distrează publicul în fața strămbăturilor lui Birle, pentru ca să poată aprecia jocul superior al acestor patru tineri actori.

Domnul Etterle, în rolul prietenului, ne-a dovedit că este și un excelent actor de comedie, isbutind să ne distreze, tot așa cum, cu ani în urmă, ne impresionase interpretând rolul lui Smerdiakov din „Frații Karamazov”.

Avem impresia că actorul a depășit intenția autorului, nota umană ce se degajă din rolul prietenului constituind un merit personal al domnului Etterle. I-am reproșat doar gesturile prea largi, obositoare câte-odată, pe scena pitică a Teatrului Nostru.

Doamna Dina Cocea a avut la îndemână un rol cu totul deosebit de primele sale roluri, isbutind o mică creație în rolul prietenei ușor nătânge.

Și totuși, în unele scene, doamna Dina Cocea a ținut să arate că joacă teatrul și că nu e chiar atât de proastă, cum vrea s'o înfățișeze autorul.

Doamna Eugenia Zaharia a interpretat într-un chip poate chiar prea serios, rolul Agnesei.

Iar domnul Petru Nove a sugerat în chip inteligent stăreț suflătești ale lui Pierre. Jocului prea bător la ochi, al unor actori, îi preferăm interpretarea discretă a domnului Nove.

Piesa s'a jucat în trei reușite decoruri ale doamnei Cella Voinescu.

Direcția de scenă a avut-o domnul Ion Șahighian. Avem impresia că dânsul a asistat doar la repetiția câtorva scene (atunci când a și realizat lucruri excelente), restul timpului petrecându-l în oraș (atunci când nu s'a prea văzut mâna regisorului, în jocul actorilor).

TRAIAN LALESCU

În numărul viitor vom publica cronicile premierelor dela Teatrul Național și Studio: „Timon II” și „Astă seară se joacă fără piesă”.

„HAMLET” LA RADIO

Conform programului anunțat de noi, postul național de Radio își continuă în fiecare Miercuri și Duminică emisiunile de Teatru.

Astfel, am putut asculta zilele trecute, cu bucuria unei regăsiri, glasul vibrant și mereu tânăr al d-lui Ion Manolescu, interpret de nobilă expresie artistică al prințului danez.

În rolul Ofeliei, d-na Lilly Carandino a știut să ne stărnească interesul pentru o creație pe care suntem nerăbdători s'o aplaudăm pe scena Teatrului Național, unde Domnia-sa va fi în curând partenera d-lui George Vraca.

Adaptarea și regia artistică, semnate de d. Victor Bumbescu, ca și contribuțiile d-neor Maria Mohor (Regina), Sylvia Hoșoș (Actrița) și ale d-lor Victor Antonescu (Polonius), Ovid Brădulescu (Umbră), C. Duțulescu (Horațiu), Sincu (Laert), N. Băl-

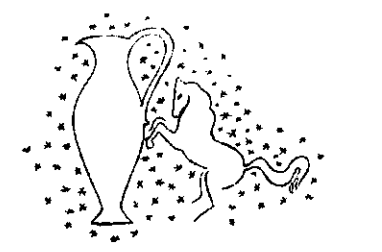

tăeanu (Regele), Dragoman (Actorul) și N. N. Matei (Groparul) au făcut ca emisiunea teatrală de Duminică, să fie ascultată fără nici o sinopă a atenției — așa încât scenele principale și-au păstrat — ca și într-un spectacol — întreaga lor putere de impresionare.

GEORGE MIHAIL ZAMFIRESCU

dela moartea cântărețului se implinesc doi ani, a fost pomenit zilele acestea de câțiva confrăți, în articole fierbinți și evocatoare.

Noi ne vom mărturisii regretul că scena românească, pe care George Mihail Zamfirescu a studiat-o cu atâta ardore ca regisor, după dăruirea acelei neuitate „Domnișoare Nastasia”, n'a josit acest prilej să ne înfățișeze una dintre piesele regretatului dramaturg.

Ne gândim mai cu seamă la ocol turburător imn al tinereții care este „ADONIS”, piesă ne jucată încă, dar vrednică să ispășească oricând un regisor și, în aceeași măsură, interesul publicului care l-a prețuit pe George Mihail Zamfirescu.

ANCA ȘAHIGHIAN

fica pretutindul director de scenă și tânără absolventă a Academiei de artă dramatică, așteaptă cu înfigurare întâiul prilej de întâlnire cu marele judecător public. Oricine a văzut-o la ultima producție în rolul Jeannei d'Arc de Bernard Shaw, va răspunde, desigur, la întâia chemare a afișului Teatrului Național, unde aflăm că Anca Șahighian va debuta în curând.

D. TONY BULANDRA

va avea conducerea artistică a „Teatrului Municipal” din Bul. Șchitu-Măgureanu, a cărui dănuire a fost asigurată prin închemarea unui ansamblu în care vor intra atât membrii asociației „Bulandra-Maximilian-Storin”, cât și actorii de frunte ai celor două scene fuzionate sub oblăduirea Primăriei Municipiului.

Teatrul Municipal se aliniază, astfel, imediat după Teatrul Național, în fruntea mișcării artistice a Capitalei.

COLABORAREA ITALO-ROMÂNĂ

este pe tărâm teatral din ce în ce mai activă, datorită d-lui profesor A. Alex. Marcu, talmăcitului celor mai de seamă opere ale dramaturgiei italiene.

În cadrul acestor manifestări de frățietate latină, a avut loc săptămâna aceasta pe scena Studiului Teatrului Național, premiera celei mai îndrăznețe piese a lui Pirandello: „Astăseară se joacă fără piesă”.

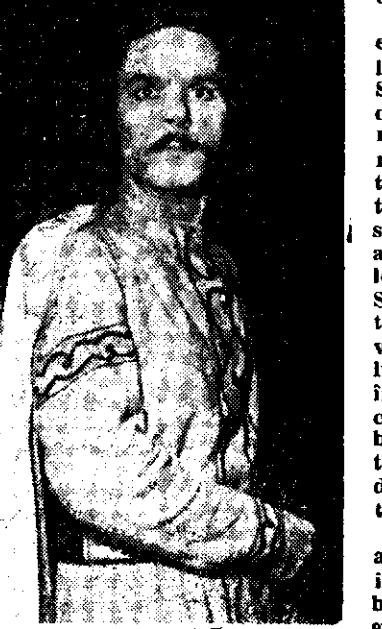
Ni se vestește în același timp reprezentarea unei piese de Alfieri, autor de care se leagă amintirea celor mai glorioase pagini din istoria Teatrului Românesc, pagini cari aduc mărturia că jucând azi piese italienești, suntem pe linia unei tradiții pe care „Institutul italian de cultură și artă” — prin d.

Manzoni și prin iscusitul om de teatru, d. Fernando de Cruciani, o recunoaște și o întreprinde cu nenumărate dovezi de înțelegere și de prețuire pentru poporul nostru. Între aceste dovezi, notăm cu bucurie vestea că scenele italienești vor juca în curând piesa d-lui Ciprian, „Capul de Rățoi”.

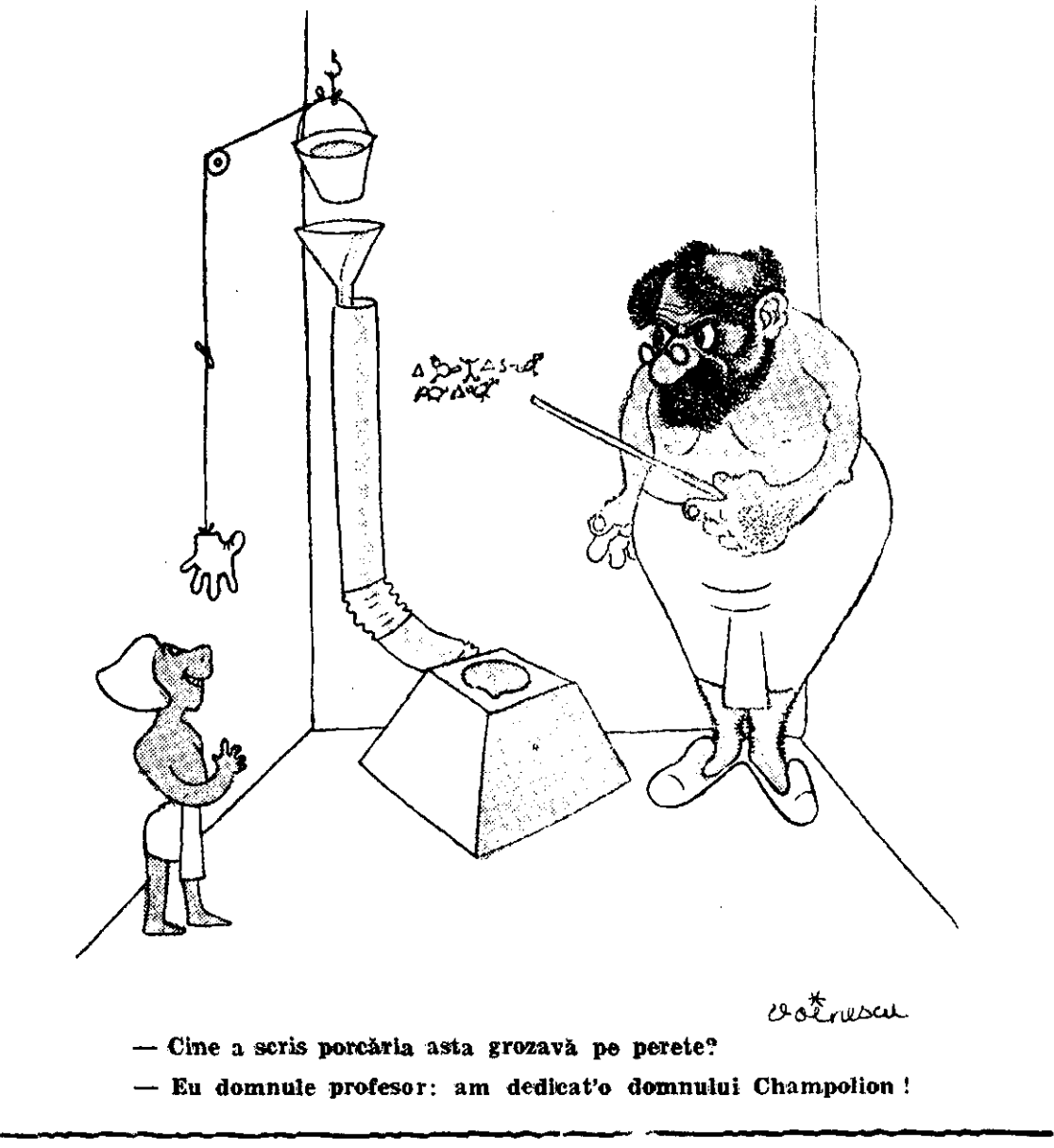
S. D.

N. FAGĂDARU

un înzestrat element tânăr al Teatrului Național, a obținut un frumos succes, interpretând, în dublură, rolul lui Mircea Basarab, din piesa „Vlașcu Vodă” de Al. Davilla.

E G I P E T

— Cine a scris porcăria asta grozavă pe perete?
— Eu domnule profesor: am dedicat-o domnului Champolion!

Să fim înțelegi. Piesa lui Duran, pe un plan deosebit de a ceea al farselor și al comedilor muzicale, nu ne face totuși să ne gândim prea mult la teatrul serios, la teatrul nou, anunțat în program.

Dar, tot așa cum, pentru vindecarea unor vicioli, interzicerea totală a practicării viciului ar însemna cea mai mare greșeală, la fel și o piesă de factură nouă, ar fi însemnat un mare fiasco pentru proaspăta companie dramatică.

Cu toate puținele noastre cunoștințe medicale, știm totuși că un morfinoman, poate fi vindecat, reducându-i se zilnic porția de otrăvă, astfel ca în ziua în care nu i se va mai da deloc morfină, el să nu mai simtă nevoia otrăvii.

La o cură asemănătoare de dezintoxicare au pornit și tinerii directori ai Teatrului Nostru.

Prima fază: „Scadența dragostei”, o foarte amuzantă comedie, dintr-o familie deosebită de aceea a farselor, cu un dialog spumos, la fel ca și conținutul unei cupe de șampanie, cu unele surprize în desfășurarea acțiunii, și cu un final cuminte și moral.

Eroii piesei sunt patru personaje (poștașul și portăreasa au fost trecuți de autor pe un plan secundar).

Cele patru persoane, constituie două perechi: Pierre o iubește pe Agness, iar Fernand e căsătorit cu Simone.

Nu asistăm, așa cum ne așteptăm dela o piesă în patru personaje, la o figură de cadru, partenerii cupurilor schimbându-se între ei.

În aceasta constă tocmai ingeniozitatea autorului: el ne-a prezentat, în fond eternul triunghi (femeea, amantul oficial și acela în devenire). A renunțat, însă la una dintre laturile triunghiului, trimițându-l pe amantul oficial într-o țară îndepărtată.

Dacă autorul ar fi fost ceva mai ingenios, am fi putut asista chiar la o piesă „în două personaje”, gen Adam și Eva.

Indulgent cu publicul, autorul a introdus în piesă două noi personaje: prietenii, cărora le-a adăugat calificativul: caraghioși, dându-le în sarcină să distreze publicul.

E chiar puțin supărătoare insistența autorului de a-și construi astfel piesa, în cântecelor serioase (Pierre-Agness) să le urmeze cele comice (intervențiile prietenilor).

De altfel, în urma intervenției acestor prieteni, renunță Pierre,

Studio: „Mătușica”, comedie în 3 acte

de D. col. Ionescu Nirel

Sonia, Cluceru, Fl. Scărlătescu, Critico, Balaban, Ulmeni, Lilly Carandino, Maria Voluntaru și Cerman Tăutu

CINEMA CAPITOL: „FRUMOASA D-RA SCHRAGG”

Subiectul îl formează inerentul peripeții prin cari trece nobila fiică a unui consilier regal, pentru a ajunge să facă un mariaj din dragoste cu un „proletar” — recunoscut până la sfârșitul filmului — ca om cumsecade. Această frumoasă domnișoară e de altfel interpretată de o artistă uriașă.

Un film la care nu eziți să părăsești sala, dacă ai văzut bineînțeles Jurnalele de război, singurele interesante.

Cronica muzicală

AL DOILEA CONCERT AL „FILARMONICEI”

Fiecare nouă manifestare a tălmăcirii compozitor și concertist Dinu Lipatti, stărnește în publicul nostru un interes și o curiozitate pe care suntem cei dinții să le găsim legitime. Să recunoaștem, implicit, că, ascultătorii noștri de muzică sunt capabili, uneori, să susțină chiar și artiști autohtoni.

Mulțumiri, deosebite pe care am putea totdeauna dela concertele lui Lipatti sau cu Lipatti i-am găsit în primul rând explicația în dovada de fericită evoluție pe care ne-a făcut-o talentul său, cu fiecare nou prilej de evidențiere.

Un ar dintru început, Lipatti și-a valorificat înclinațiile și afinitățile care dau unui muzician timpurii mijloace de percepere și exprimare a stilurilor temelnice, a literaturii muzicale însemnate și cuprinzătoare de sens și expresie, a esențialelor chipuri de a simți și crea muzica pe care le-au cristalizat în operele lor marii compozitori.

Predilecția pentru Bach, Beethoven, Mozart, Enescu, Algebriete pe care le-a făcut în Chopin, Scarlatti, Schumann, au putut caracteriza din primii ani ai carierei timpurii ale dotatului tânăr artist, o conformație spirituală și o suprafață de susținere tehnică puțin comune și cărora, seudește succesorul îmbătătoare ale virtuozității acrobatică pe care le-a putut întinde nici o cursă.

Seriozitatea și orientarea definitiv stabilită a muzicianului au învinș, se poate spune, chiar fără luptă, aceste primejdii și l-au îndreptat, într-o ascensiune excepțional de accentuată, către bucuriile superioare ale interpretării, ale căutării adevărului fundamentat al operelor care constituie în special temelile muzicii.

La „Filarmonica”, ultima fază a dezvoltării lui Lipatti, întâlnită în concertul dirijat la 12 Octombrie de maestrul George Georgescu cu mlădioasă energie și ritm general, ni s'a părut situată deosebit de sus, în scara de posibilități a interpretării lui Bach. Concentrare, individualizare sonoră a fiecărui ton, reculegere expresivă, probitate artistică rară.

de ROMEO ALEXANDRESCU

mecanism cu desăvârșire consacrat operei iar nu succesul pur digital, ne-au zgurgălit mai lămurit parcă decât oricând clasa lui Dinu Lipatti care nu se va abate suntem s'guri, nici de acum înainte, din calea strict muzicală și artistică pe care și-a croșit-o, în lumea românească a pianului.

D. George Georgescu a extins remarcabil aportul concertului simfonice, situând la un foarte frumos nivel de execuție orchestrală și muzicală reluarea, bine venită oricând, a simfoniei: a II-a de Brahms și a înscris a-celuiaș program și paginile mai rar ascultate și de iscusită și mlădioasă meșteșug, re de sugesiv literare și colorat ale suitei la „Burghezul Gentilom” ale lui Richard Strauss.

MUZICA ITALIANĂ DE AZI

Starea de război nu împiedică oamenii de știință italieni de a scrie și editorii de a publica, opere de interes muzical. Dovedă imbucurătoare că literatura muzicală, care acum numă douăzeci de ani, avea în Italia foarte rari cultivi și încă mai rari cititori, se poate b.zui astăzi pe o harnică falangă de cercetători, de critici, de informatori și că publicul îl urmărește cu simpatie și interes nobila osteneală.

A. LUALDI

Ecranul

CINEMA SCALA: „MANON”

Erna Sack este fără discuție una din rarele cântărețe ale câtor trituri pot fi asemănate cu cântecul privighetoarei.

Spre regretul nostru, melodiile cântate în „Manon” n'au entuziasmat atât cât ar fi trebuit, fiind mult prea puțin cunoscut spectatorilor noștri cari preferă în orice caz un alt gen de muzică.

Ori, cum gesturile lor variază

între melodiile lui Mozart și jazzul „Hot!” — această reînnoțire la muzica din timpul lui Ludovic XIV nu pare a fi prea nimerită.

Subiectul pare și el întocmai pentru a reaminti cum înțelegea Regele Soare să prețuiască pe adepții Thaliei. Toată acțiunea fiind bineînțeles presărată cu așa zise „aventuri”, din cari dragostea iese ca întotdeauna biruitoare.

Deci, nu-i cum a spus un conștient al superioarei voci a doamnei Erna Sack.

CINEMA CAPITOL: „FRUMOASA D-RA SCHRAGG”

Subiectul îl formează inerentul peripeții prin cari trece nobila fiică a unui consilier regal, pentru a ajunge să facă un mariaj din dragoste cu un „proletar” — recunoscut până la sfârșitul filmului — ca om cumsecade. Această frumoasă domnișoară e de altfel interpretată de o artistă uriașă.

Un film la care nu eziți să părăsești sala, dacă ai văzut bineînțeles Jurnalele de război, singurele interesante.

ADRIANA NICOARA

Natura Moartă

- poem dialogat -

de COCA FARAGO

Inchinat Mariettei Sadova

Un colț de odaie părăsită. Penumbra. Pereți albi; pe cel din stânga, o fereastră văzută numai pe jumătate, acoperită cu o draperie bogată, de plus roșu, învechit; deasupra ușii — peretele din mijloc — UN BANAL PEISAJ DE TOAMNA, (cu bancă, — pe bancă o carte deschisă —, patru copaci în plină desfrunzire, protejauți de lumina unui soare încă foarte strălucitor), pastelul remarcabil executat. La dreapta, UN FOTOLIU MIZER, de plus învechit, roșu, decolorat și lângă el O MASUȚA cu poliță pe care se află UN VAS DE FLORI albastru, același din NATURA MOARTĂ agățată strâmb, în vecinătate; acolo, pus în oarecare valoare de TREI BUJORI roșii, dintre care unul se îndoaie spre O CUTIE CU CHIBRITURI, (pictură stângaci realizată, ca în pension...).

Puțin mai departe de fereastră, PORTRETEL în ulei al unei splendide femei îmbrăcată în albastru și purtând UN ȘAL cu flori mari, viu colorate; — un foarte impresionant portret, mare, cuprinzând aproape în întregime apariția cu părul împletit — cunună — în jurul capului, (urechile palide, fără cercei) și cu mâini în odihnă pe genunchii bine conturați de jocul mătasoselor falduri ale rochiei. De o parte și de alta, marginile roșii ale fotoliului apar discret, una din ele susținând un colț cu ciucuri multicolore, al șalului. Femeia din portret nu zâmbește. În dreapta ușii: O ÎCOANĂ VECHIE și O CANDELA. De pe polița măsuței a căzut UN ALBUM cu fotografii. Are scoarțe albastre, de catifea și file aurite. E închis.

La ridicarea cortinei, atât prin exagerate proporții ale tuturor obiectelor cât și prin coloritul ansamblului, publicul trebuie să aibe impresia că se găsește în fața unui tablou privit printr-o lentilă miraculoasă. După ridicarea cortinei, urmează o lungă pauză care prilejuiește observarea tuturor amănuntelor. De pildă: ramele tablourilor sunt negre. Ușa e albă, cum sunt pereții — poate că având un mâner mai puțin auriu și ceva mai simplu, aceasta nici nu s'ar încumeta să-și reclame conturul încă incert din pricina luminii sărace —; vasul de flori e spat, candelă e stinsă, peisajul și portretul sunt urmele măiestriei trude ale aceluiași mâini; absența mobilei nu se dovedește amăgită de ostentativă prezența a fotoliului și a măsuței de lângă el; pe scânduri ar fi trebuit întins un covor, — așa, roșe, uscate, accentuează supărător aspectul elegiac al interiorului... Se prelungește pauza. Deodată, mâinile femeii din portret, cu mușcări ușoare, vâlurite, adună șalul mai pe umeri, — de parcă umerii și l-ar fi simțit aiucenând —, apoi se reazămă de marginile fotoliului. Buzele pornesc un surâs pe care, foarte curând îl transmit ochilor, uimitor de expresiv.

FEMEIA ÎN ALBASTRU: (pășește din urmă cu oarecare sfială. Se uită în urmă. Fotoliul pe care ședea a dispărut. Albul peretelui adună în ramă, atât a rămas în urmă-i. Se întoarce, începe să meargă spre fotoliu. It ajunge. Își trece mâinile peste marginile prăfuite, mâinile se înfioară, smulg șalul de pe umeri și acoperă fotoliul în întregime. Printr-o luncă se vede vasul de flori. Se apropie de el, îl răsucește astfel încât să nu se vadă că e spat, susflă praful de pe el, pe urmă se duce la natura moartă agățată strâmb în perete, ia cei trei bujori din vasul de acolo și îl așează în vasul cestălat, identic. Bine înțeles, ca și în tablou, unul din bujori se revărsa către marginea măsuței, — acolo unde, peste câteva clipe se va afla, tot ca și în tablou, cutia cu chibrituri. Femeia în albastru se întoarce la natura moartă, ia cutia cu chibrituri — în acest moment, în ramă se mai cuprinde numai albul peretelui — aprinde candelă, își face semnul crucii. După ce pune pe măsuță cutia cu chibrituri, se uită îndărăt, la rama goală. Dinspre candelă se desface asupra unei jumătăți din scenă (cea dreaptă) o aripă de lumină voadă, — ceia e nefiresc, sigur —, ia adăpostul căreia culorile se înțeleg mai strâns una cu alta. Pășind, Femeia în albastru se împiedică de album. Se apleacă, îl ridică. Se așează pe fotoliu, deschide albumul, și-l reazămă pe genunchi. Dintre file scoate un bujor uscat dar aproape întreg. Îl privește. Își aduce aminte, treptat, vizibil, când și dece a fost ascuns aici, apoi și-l prinde în păr, îndărătul urechei stângi. Se uită lung la fotografia deasupra căreia se afla bujorul. Pauză. Nu s'ar putea spune că a devenit portret? Câteva ușoare dăți în ușe, o îndeamnă să închidă albumul și să-l pună la loc, pe polița măsuței. Dreaptă, cu fața spre ușe, întreabă:

ȘTEFAN: (costum negru, demodat, haina poate fi de catifea. Siluetă în totul contemporană cu aceia coborâtă din ramă. E înalt, ochii îi sunt vii, obrajii tineri dar nu sănătoși. Mâini prelungi dar nu expresive. Lavaliere).

Vroiam să aflu dacă ești aici... Dacă e adevărat că ești aici... Nu eram sigur... Și tot nu-mi vine să cred...

(Tace. Închide ușa. Femeia în albastru e cu spatele la public și cu fața spre el, — care, datorită efectelor de alb și negru, combinate cu lumina scursă din candelă, apare ca o fotografie marită. Nu-l recunoaștem? Ba da: e personajul din album, acela pe care îl privea ea mai adineauri...)

Am să-ți spun atâtea... Dacă n'ai zâmbi, poate că nu mi-ar fi prea greu... atâtea de greu. Dar e bine că n'ai uitat să zâmbești... Ai o rochie foarte frumoasă. Și tu se potrivește cu pieptănătura, cu mâinile... cu toată făptura ta... Cred că dacă ți-ai schimba pieptănătura, farmecul nu ți-ar mai fi același... de stătic și de păpuse... (un moment). Câte am să-ți spun... Numai să vrei să mă ascuți... Dar întâi spune tu... Spune-mi: Ce se întâmplă, Mada?

MADA: Ce se întâmplă, Ștefane? Unde? ȘTEFAN: Aici. Uite, (se uită în jurul lui) cu toate astea, cu noi...

MADA: Nu mi se pare nimic. ȘTEFAN: O, și mie dacă mi s'ar „părea” numai... Însă e adevărat. Sigur. Tu ești acolo eu dincoace. Te întreb, îmi răspunzi... Totuși... Mi-ar trebui un semn (un moment). N'ai vrea să-mi dai mâna?

MADA (îi întinde mâna). ȘTEFAN (îi sărută mâna): Mă așteptai? MADA: Demult. ȘTEFAN: Nu știam. Și chiar dacă așa și știu... Eram prea departe... MADA: Ai încercat vreodată să vii? ȘTEFAN: Da. Nu ți-au povestit nimic? MADA: Cine?

ȘTEFAN (surâde foarte trist): Nu avea cine... așa-i. Vezi, încă nu mă dumiresc de ce se întâmplă și cum și când... Am să-ți spun atâtea... Și nu mă pricep... (un moment). Minunată rochie...

MADA: În totdeauna ți-a plăcut, ca și cum tu mi-ai fi desenat-o.

ȘTEFAN: Dacă nu vrei să-mi explici toate astea... Eu parcă nu ți-am mai văzut rochia de acum iar tu îți amintești că mi-a plăcut întotdeauna... Iar eu știu sigur că nu ți-am mai văzut-o... Nu... (un moment). Ba da. Încep să-mi dau seama că ai dreptate... Iartă-mă, îți făgăduiesc pentru ea un șal cu flori mari, de toate culorile. Cum de l-am uitat?

MADA (răsucindu-se către fotoliu): Mi l-ai adus, nu știți? Când ți-am pozat întâia oară... Adineauri, l-am pus acolo, să nu vezi ce urât s'a făcut fotoliul...

ȘTEFAN (Se duce la fotoliu, atinge șalul de câteva ori, adunându-și gândurile): Ciudat...

MADA: Ce ți se pare ciudat? ȘTEFAN: Șalul. Îl dăruiesc Anisiei, în amintirea ta.

MADA (ușor emoționată): Pe acesta nu l-ai putut dăruți nimănui și nimeni n'a fost în stare să mi-l ia.

ȘTEFAN: Dar... e același. MADA: Nu. E cel adevărat. Până adineauri îmi acoperea umerii. Înțelegeți?

ȘTEFAN (o privește lung): Și floarea din păr?

MADA: Am găsit-o în album. E unul din bujorii pe care mi l-ai adus...

ȘTEFAN (o interupe): Taci. Nu spune CÂND... O sută de ani... trei... sau numai o zi — de ce să știm? E floarea pe care ți-ai prins-o în păr atunci. Atât să știm. E destul (îi ia bujorul din păr și îl aruncă). Cum s'a uscat. (Se apropie de măsuță). Aici sunt alți bujori, proaspeți, involburăți...

MADA: Sunt aceiași. Privește-i mai bine. Ești în fața umilului tablou pe care îl ascusesem în dulapul din pod, pentru că nu avea ce căuta printre „capo d'operele” tale. Nu-ți aduci aminte cum râdeai de strădanile-mi de a deveni pictoriță?

ȘTEFAN: Da... da... Uite, până și cutia cu chibrituri... Ei, s'ar fi putut să mă încante așa ceva? (ride, apoi): Câte sunt cu putință, Mada... (un moment). Și l-ai mai găsit în dulapul din pod?

MADA: Nu așa și îndrăznit să-l caut. Mai bine zis, nu așa și înfruntat, pentru el, atâția păianjeni și atâtea praful... (un moment) și atâtea amintiri. Dealtfel, nici nu-mi închipuim că mai există. Iată că acum vre-o câteva zile, mi l-a adus o fată înaltă, blondă, pieptănată ca mine (arătând rama din care a luat natura moartă) și l-a pus acolo. Așa și vrut să mă vadă zâmbind, Ștefane.

ȘTEFAN privind rama din care a plecat portretul: Cine era fata?

MADA: Strănepoata surorii tale Anisia. Poți să-ți închipui cât m'au uimit înfățișarea și prezența ei, aici, mai cu seamă.

ȘTEFAN: Ce căuta?

MADA: Dece nu te așezi? Pari foarte obosit.

ȘTEFAN: Spune, ce căuta? MADA: Nu te neliniști. Așează-te și pe urmă îți povestesc.

ȘTEFAN (se întoarce dinspre ramă, se așează pe fotoliu).

MADA: Ai văzut cât e de lesne să-mi faci pe voie?

ȘTEFAN (ia un bujor din vas, i-l dă): Prinde-ți-l în păr, te rog.

MADA (își prinde bujorul în păr): Tot așa mi l-ai dat atunci... și tot așa l-am luat. Când s'a oprit, l-am ascuns în album, deasupra fotografiilor tale... (un moment). De necrezut, cât pot să fie toate la fel, deși sunt lămurit: „unele” și „altele”... (pauză). Așa putea sta lângă tine? Au luat scaunele și canapeaua. Probabil că din ordinul Anisiei. (repede). Când și-a măritat-o pe Leni, până și samovarul a plecat din casă... Vorbea servitorii veniți după mobila de aici, despre camerele de sus, că ar fi rămas goale și fără draperii... (se așează pe marginea fotoliului). De lămăiul de pe terasă crezi că s'a mai interesat cineva?

ȘTEFAN (zâmbește): Câte știți, Mada... Credeam, odinioară, că nu se pricep să-ți cheme atenția decât florile și mătasurile... Uneori, asta mă includea... și alte ori simțeam că pentru asta te admir și te iubesc. Câte au trebuit să treacă și să se uite, aproape, ca să te cunosc cu adevărat... (o mângâie). Vorbeai puțin, era, în gesturile tale, un fel de plicteală, de nostalgie — spuneau unii — pe care, fie că o înăbuși, fie că a dispărut, n'o mai surprind. (un moment). Mă priveai distrată sau primejdios atentă, ca o sălbătăciune la pândă. Oricum, ochii tăi mă stinghereau... Când m'ai chemat să-ți fac portretul, am stat la gânduri: mă teamam să nu fi glumit numai, și fiindu-mă un admirator, mai mult: un contemplator al straniei tale frumuseți...

MADA (cochetă): Totuși, ai venit. ȘTEFAN: Fără paletă și fără pensule. Veneam să-ți spun că te iubesc...

MADA: Și nu m'ai mințit, ci te-ai mințit. Iar peste trei săptămâni, eram aici, în mijlocul pădurii... Mă plimbam prin odăi, ca o stafie și Anisia te certa mereu — destul de tare, ca s'o aud — că te-ai însurat cu o fată săracă... (uimitor de aspru). Ce nesuferită era... și urâtă... Când venea, seara, să mă sărute pe frunte — gravă și maternă — parcă mă strângea de gât... ȘTEFAN: Cu toate astea, te-a iubit mult. MADA (revenind la tonul dinainte): Când? După ce am plecat?

ȘTEFAN: Și mai înainte... Nu băgai de seamă, erai prea îndărjită... Și... MADA (înecat): Penruce o aperi, Ștefane? Și de cine? (îl mângâie pe pâr). Penruce s'o aperi? La ce-mi poate folosi dragostea ei, acum?

ȘTEFAN (înăbușit): N'ar fi trebuit să plec. Un singur cuvânt și renunțam la tot. Să fi venit lângă mine, așa: blândă și îngăduitoare minunată, — cum ești în revederea

asta — și să-mi fi spus... Dar vorbeai așa de puțin... Nici călătorile nu te schimbau. Vedeați pentru prima oară flunțe, lucruri, întâmplări cu totul inedite, — fără nici-o tresărire. Ochiul minții mele te supraveghea, înfricoșat, ochiul cestălat, — mai deschis, — de artist, îți urmărea, deseori umilit, strălucirea de pretutindeni. Nu semăna cu nimeni și nimeni nu se încumeta să-ți semene. (un moment). Ca și acum. Acum, când neînțetate te oglindești în mine, ca o melodie și vraja ta nu mă mai înspăimântă...

MADA: Începi să te îndrăgostești de mine, Ștefane... Însfârșit. (un moment). Să-ți spun care e taina?

ȘTEFAN (vrea-o taină): MADA: Una singură: Sunt „femeia în albastru”, din faimosul portret premiat la Paris... Dacă nu mă crezi, uite: (arătându-i) pe volanul rochiei, stă numele tău

ȘTEFAN: Câte-sunt - cu puțință - Mada... E uluitor.

MADA: Continui să te prețuiesc, îndrăgostindu-te de mine, acum, când totul poate sfârși peste cinci minute... sau pe dată...

ȘTEFAN (speriat): Cum să sfârșească? Dece?

MADA: Așa cum a început. ȘTEFAN: Adică?

MADA: Foarte simplu. Suntem nici mai mult, nici mai puțin decât niște personaje aduse într'un vis de fantezia romanțioasă a unei fete de nouăsprezece ani pe care o cheamă Daniela...

ȘTEFAN (ecou): Daniela... MADA: Înaltă, blondă, pieptănata la fel cu mine... Poate că dacă și-ar schimba pieptănătura, farmecul nu i-ar mai fi același? De statuie și de păpuse... (un moment). Și-a așezat șevaletul acolo (arată cușca suflerului, apărută pe scenă în momentul gestului) și a

ȘTEFAN (vrea-o taină): MADA: Una singură: Sunt „femeia în albastru”, din faimosul portret premiat la Paris... Dacă nu mă crezi, uite: (arătându-i) pe volanul rochiei, stă numele tău

ȘTEFAN: Câte-sunt - cu puțință - Mada... E uluitor.

MADA: Continui să te prețuiesc, îndrăgostindu-te de mine, acum, când totul poate sfârși peste cinci minute... sau pe dată...

ȘTEFAN (speriat): Cum să sfârșească? Dece?

MADA: Așa cum a început. ȘTEFAN: Adică?

MADA: Foarte simplu. Suntem nici mai mult, nici mai puțin decât niște personaje aduse într'un vis de fantezia romanțioasă a unei fete de nouăsprezece ani pe care o cheamă Daniela...

ȘTEFAN (ecou): Daniela... MADA: Înaltă, blondă, pieptănata la fel cu mine... Poate că dacă și-ar schimba pieptănătura, farmecul nu i-ar mai fi același? De statuie și de păpuse... (un moment). Și-a așezat șevaletul acolo (arată cușca suflerului, apărută pe scenă în momentul gestului) și a

ȘTEFAN (vrea-o taină): MADA: Una singură: Sunt „femeia în albastru”, din faimosul portret premiat la Paris... Dacă nu mă crezi, uite: (arătându-i) pe volanul rochiei, stă numele tău

ȘTEFAN: Câte-sunt - cu puțință - Mada... E uluitor.

MADA: Continui să te prețuiesc, îndrăgostindu-te de mine, acum, când totul poate sfârși peste cinci minute... sau pe dată...

ȘTEFAN (speriat): Cum să sfârșească? Dece?

MADA: Așa cum a început. ȘTEFAN: Adică?

MADA: Foarte simplu. Suntem nici mai mult, nici mai puțin decât niște personaje aduse într'un vis de fantezia romanțioasă a unei fete de nouăsprezece ani pe care o cheamă Daniela...

ȘTEFAN (ecou): Daniela... MADA: Înaltă, blondă, pieptănata la fel cu mine... Poate că dacă și-ar schimba pieptănătura, farmecul nu i-ar mai fi același? De statuie și de păpuse... (un moment). Și-a așezat șevaletul acolo (arată cușca suflerului, apărută pe scenă în momentul gestului) și a

ȘTEFAN (vrea-o taină): MADA: Una singură: Sunt „femeia în albastru”, din faimosul portret premiat la Paris... Dacă nu mă crezi, uite: (arătându-i) pe volanul rochiei, stă numele tău

ȘTEFAN: Câte-sunt - cu puțință - Mada... E uluitor.

MADA: Continui să te prețuiesc, îndrăgostindu-te de mine, acum, când totul poate sfârși peste cinci minute... sau pe dată...

ȘTEFAN (speriat): Cum să sfârșească? Dece?

MADA: Așa cum a început. ȘTEFAN: Adică?

MADA: Foarte simplu. Suntem nici mai mult, nici mai puțin decât niște personaje aduse într'un vis de fantezia romanțioasă a unei fete de nouăsprezece ani pe care o cheamă Daniela...

ȘTEFAN (ecou): Daniela... MADA: Înaltă, blondă, pieptănata la fel cu mine... Poate că dacă și-ar schimba pieptănătura, farmecul nu i-ar mai fi același? De statuie și de păpuse... (un moment). Și-a așezat șevaletul acolo (arată cușca suflerului, apărută pe scenă în momentul gestului) și a

ȘTEFAN (vrea-o taină): MADA: Una singură: Sunt „femeia în albastru”, din faimosul portret premiat la Paris... Dacă nu mă crezi, uite: (arătându-i) pe volanul rochiei, stă numele tău

ȘTEFAN: Câte-sunt - cu puțință - Mada... E uluitor.

MADA: Continui să te prețuiesc, îndrăgostindu-te de mine, acum, când totul poate sfârși peste cinci minute... sau pe dată...

ȘTEFAN (speriat): Cum să sfârșească? Dece?

MADA: Așa cum a început. ȘTEFAN: Adică?

MADA: Foarte simplu. Suntem nici mai mult, nici mai puțin decât niște personaje aduse într'un vis de fantezia romanțioasă a unei fete de nouăsprezece ani pe care o cheamă Daniela...

ȘTEFAN (ecou): Daniela... MADA: Înaltă, blondă, pieptănata la fel cu mine... Poate că dacă și-ar schimba pieptănătura, farmecul nu i-ar mai fi același? De statuie și de păpuse... (un moment). Și-a așezat șevaletul acolo (arată cușca suflerului, apărută pe scenă în momentul gestului) și a

ȘTEFAN (vrea-o taină): MADA: Una singură: Sunt „femeia în albastru”, din faimosul portret premiat la Paris... Dacă nu mă crezi, uite: (arătându-i) pe volanul rochiei, stă numele tău

ȘTEFAN: Câte-sunt - cu puțință - Mada... E uluitor.

MADA: Continui să te prețuiesc, îndrăgostindu-te de mine, acum, când totul poate sfârși peste cinci minute... sau pe dată...

ȘTEFAN (speriat): Cum să sfârșească? Dece?

MADA: Așa cum a început. ȘTEFAN: Adică?

MADA: Foarte simplu. Suntem nici mai mult, nici mai puțin decât niște personaje aduse într'un vis de fantezia romanțioasă a unei fete de nouăsprezece ani pe care o cheamă Daniela...

ȘTEFAN (răstit): Tot așa și s'a întâmplat și cu plecarea.

MADA (calmă): Nu mie mi s'a întâmplat... ci ție.

ȘTEFAN (se ridică): Vorbeam de plecarea ta.

MADA: Perfect. M'am gândit eu la vre-o alta?

ȘTEFAN (pornind către ea): Și ce mi s'a întâmplat mie, cu plecarea ta?

MADA (pornind către el): În cea dintâi zi, nimic extraordinar, afară de peisajul din care mă eliberasem (e vorba despre peisajul din perete, în treacăt, îl arată)... Pe urmă, câteva nopți nedormite... iar după o săptămână (l-a ajuns) scena cu Anisia... din care tu ți-ai alimentat insomniile și din care ea a vrut să înțeleagă un singur lucru — era și cel mai comod, pe semne, — că e nevoie să mute aici, din dormitorul ei, candelă și icoana (le arată). Ce e drept, nu așa și bănuieț-o în stare și de asemenea perfidă mărniție. (un moment) Nu știu de ce, atunci, am avut impresia că m'am sinucis...

ȘTEFAN (prinzându-i mâinile): Mai departe. Spune mai departe...

MADA: Nu te neliniști... ȘTEFAN: Ai rămas la „atunci, am avut impresia că m'am SINUCIS”. (un moment) Ce a vrut să răscolească în mine cuvântul asta?

MADA (îl privește, tace). ȘTEFAN (invins): Nimic nu mi-a rămas ascuns de tine, ferit — lăsat în pășire ori frunzărit numai de ceiaze izbuteam să fiu eu, omul atât de asemeni tuturor oamenilor...

MADA (blând, fericită): Dragul meu... ȘTEFAN (după o lungă tăcere): Mi-am regizat accidentul, mai conștient, mai grav decât așa și premeditat o crimă. Sigur, de-

ȘTEFAN (vrea-o taină): MADA: Una singură: Sunt „femeia în albastru”, din faimosul portret premiat la Paris... Dacă nu mă crezi, uite: (arătându-i) pe volanul rochiei, stă numele tău

ȘTEFAN: Câte-sunt - cu puțință - Mada... E uluitor.

MADA: Continui să te prețuiesc, îndrăgostindu-te de mine, acum, când totul poate sfârși peste cinci minute... sau pe dată...

ȘTEFAN (speriat): Cum să sfârșească? Dece?

MADA: Așa cum a început. ȘTEFAN: Adică?

MADA: Foarte simplu. Suntem nici mai mult, nici mai puțin decât niște personaje aduse într'un vis de fantezia romanțioasă a unei fete de nouăsprezece ani pe care o cheamă Daniela...

ȘTEFAN (ecou): Daniela... MADA: Înaltă, blondă, pieptănata la fel cu mine... Poate că dacă și-ar schimba pieptănătura, farmecul nu i-ar mai fi același? De statuie și de păpuse... (un moment). Și-a așezat șevaletul acolo (arată cușca suflerului, apărută pe scenă în momentul gestului) și a

ȘTEFAN (vrea-o taină): MADA: Una singură: Sunt „femeia în albastru”, din faimosul portret premiat la Paris... Dacă nu mă crezi, uite: (arătându-i) pe volanul rochiei, stă numele tău

ȘTEFAN: Câte-sunt - cu puțință - Mada... E uluitor.

MADA: Continui să te prețuiesc, îndrăgostindu-te de mine, acum, când totul poate sfârși peste cinci minute... sau pe dată...

ȘTEFAN (speriat): Cum să sfârșească? Dece?

MADA: Așa cum a început. ȘTEFAN: Adică?

MADA: Foarte simplu. Suntem nici mai mult, nici mai puțin decât niște personaje aduse într'un vis de fantezia romanțioasă a unei fete de nouăsprezece ani pe care o cheamă Daniela...

ȘTEFAN (ecou): Daniela... MADA: Înaltă, blondă, pieptănata la fel cu mine... Poate că dacă și-ar schimba pieptănătura, farmecul nu i-ar mai fi același? De statuie și de păpuse... (un moment). Și-a așezat șevaletul acolo (arată cușca suflerului, apărută pe scenă în momentul gestului) și a

ȘTEFAN (vrea-o taină): MADA: Una singură: Sunt „femeia în albastru”, din faimosul portret premiat la Paris... Dacă nu mă crezi, uite: (arătându-i) pe volanul rochiei, stă numele tău

ȘTEFAN: Câte-sunt - cu puțință - Mada... E uluitor.

MADA: Continui să te prețuiesc, îndrăgostindu-te de mine, acum, când totul poate sfârși peste cinci minute... sau pe dată...

ȘTEFAN (speriat): Cum să sfârșească? Dece?

MADA: Așa cum a început. ȘTEFAN: Adică?

MADA: Foarte simplu. Suntem nici mai mult, nici mai puțin decât niște personaje aduse într'un vis de fantezia romanțioasă a unei fete de nouăsprezece ani pe care o cheamă Daniela...

ȘTEFAN (ecou): Daniela... MADA: Înaltă, blondă, pieptănata la fel cu mine... Poate că dacă și-ar schimba pieptănătura, farmecul nu i-ar mai fi același? De statuie și de păpuse... (un moment). Și-a așezat șevaletul acolo (arată cușca suflerului, apărută pe scenă în momentul gestului) și a

ȘTEFAN (vrea-o taină): MADA: Una singură: Sunt „femeia în albastru”, din faimosul portret premiat la Paris... Dacă nu mă crezi, uite: (arătându-i) pe volanul rochiei, stă numele tău

ȘTEFAN: Câte-sunt - cu puțință - Mada... E uluitor.

MADA: Continui să te prețuiesc, îndrăgostindu-te de mine, acum, când totul poate sfârși peste cinci minute... sau pe dată...

ȘTEFAN (speriat): Cum să sfârșească? Dece?

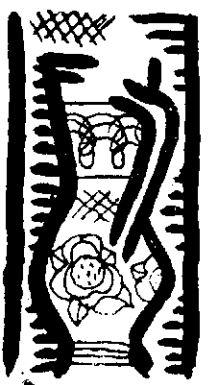
MADA: Așa cum a început. ȘTEFAN: Adică?

MADA: Foarte simplu. Suntem nici mai mult, nici mai puțin decât niște personaje aduse într'un vis de fantezia romanțioasă a unei fete de nouăsprezece ani pe care o cheamă Daniela...

ȘTEFAN (ecou): Daniela... MADA: Înaltă, blondă, pieptănata la fel cu mine... Poate că dacă și-ar schimba pieptănătura, farmecul nu i-ar mai fi același? De statuie și de păpuse... (un moment). Și-a așezat șevaletul acolo (arată cușca suflerului, apărută pe scenă în momentul gestului) și a

ȘTEFAN (vrea-o tain

Cronica literară

D. Nestorescu: Plaiul, poeme

Colecția „Convorbiri literare”

Am încercat desori în cronicile noastre să clarificăm un punct de vedere critic obligatoriu în aprecierea poeziei, și ca atare obiectiv. Ne referim la o anumită funcție pe care o au cuvintele, socotite izolate, la calitatea lor de nume, date unei realități intuite atent. Un exemplu din versurile d-lui D. Nestorescu, va ajuta la reliefaarea ideii ce-o urmărim. Autorul scrie în poema de la începutul volumului, intitulată „Pe Prispelile Plaiului”:

Am încercat desori în cronicile noastre să clarificăm un punct de vedere critic obligatoriu în aprecierea poeziei, și ca atare obiectiv. Ne referim la o anumită funcție pe care o au cuvintele, socotite izolate, la calitatea lor de nume, date unei realități intuite atent. Un exemplu din versurile d-lui D. Nestorescu, va ajuta la reliefaarea ideii ce-o urmărim. Autorul scrie în poema de la începutul volumului, intitulată „Pe Prispelile Plaiului”:

Nicieri ca'n ocholul tău
Joat boaba de muștar
Cătușurile mele spre dincolo
De orice hotar
Nu pot s'adune din marea
Iminune
Atâtea năluci, vedemeri
Și spaime.
Ca nicieri, cutezările mele
Nu pot să'ngaime
Atâtea n'rebări
Fără vaduri, fără punți,
Fără deslegări
Ca nicieri, frica mea n'arucă
Spre nepătruns
Atâtea rod de rugă
Și de chemare fără răspuns.
Să ne oprim la aceste două
Cuvinte: „rod” și „rugă”.
Primul, precum se știe, este
numele pe care îl dăm la ceea-
ce rezultă din creșterea orga-
nică. Al doilea termen in-
dică operația prin care cerem
divinității împlinirea firească
a legilor organice ale ființei
noastre.

De-ai murmurat ca izvoarele
[Iate tainic și'ntristat
M'apeși cu intinericul tău
[ca să zacă strapuns
Intinericul meu, în mine
[ascuns.

red. Dacă am căuta justifica-
rea ei psihologică, am desco-
peri un curios tel de a gândi
în sens negativ și de a ri-
dica la cântecul de temă poe-
tică necunoașterea. Iată un
document:

In fond, ceea ce autorul
numește prin „suflet” nu are
altă existență decât cea de
vocalizant. Dacă ar lipsi din
vorbire cuvântul „suflet”, poe-
tul nu l-ar inventa, deoarece
necunoscându-i esența, nu ar
avea ce să numească. Afirma-
ția despre pierderea „sufletu-
lui” se reduce deci la simpla
folosire a termenului, luat d'n
grai, și așezat într-o propoziție
negativă ca sens, de unde de-
curge că elementul elegiac al
poemei este factice. Sensul lo-
gic al gândirii din versurile
citate este nerealizarea acelei
intuiții interioare, pentru ex-
primarea căreia poporul a for-
mat vocabula „suflet”. Fără
cunoașterea prin observație di-
rectă a elementului interior,
poporul n'ar fi născocit însă
expresia.

Mentionăm, pe dealtă par-
te, că versurile d-lui Nesto-
rescu servesc întâmplător con-
siderațiilor noastre cu caracte-
r general. Culegerea d-sale
de poeme nu este inferioară
nivelului producției lirice a
celor mai mulți poeți tineri.
O prezentare de „cadru”, cu
ton de acceptare, ar fi fost
posibil să-i facem, mai ales
că, ideea de a trata tema pla-
iului manifestă o preocupare
poetică serioasă.
Credem totuși că n'am ne-
dredpățit pe autor, prin expu-
nerea unei probleme ce-l poe-
te interesa, în căutarea de ex-
presie sinceră, ce l-o vedește
indeajuns.

CONSTANTIN FANTANERU

PIRANDELLO

Săptămâna aceasta a obținut
un frumos succes, la Studioul
Teatrului Național, piesa „Astă-
seară se joacă... fără piesă”, de
Luigi Pirandello.

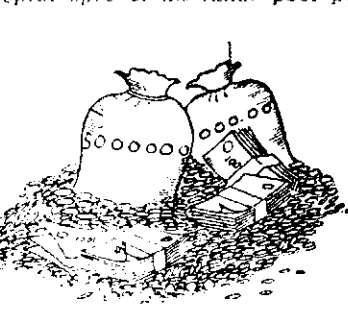
In orice caz, un lucru a fost
dovedit: Se poate foarte bine
juca teatru și fără piesă.
Incurajați de acest succes,
membrii companiei „Regina Ma-
ria”, cari de când Opera s'a
mutat în teatrul din Piața Sena-
tului, sunt mereu în căutare de
local, au hotărât și danșii să
deschidă, însfârșit, stagiunea.

Se pare că domnul Tony Bu-
landra a și început să scrie o
piesă de factură pirandelliană:
„Astă seară se joacă fără... sală
de spectacol”.

RESTITUIRE

Rea mai e lumea la cafeana!
Iată, de-o pildă, o scenă petre-
cută la „Café de la Paix”:

Criticul cu ochelari al revistei
„Curentul Literar”, d. Leopold
Voita, stătea la o masă, bându-
și tacticos schwaartzul, când s'a in-
dreptat spre el un tânăr poet pe

care se pare că d. critic îl înju-
rase într'un număr al revistei.
Fără nici-o altă introducere,
poetul i s'a adresat:

— „Dă-mi, te rog, cinci lei!”
Mărinimos, criticul s'a executat.
După ce-a încasat paratele,
poetul a ținut să precizeze:

— „Știi? Aștia nu sunt bani
imprumutați... Sunt bani resti-
tuiti. Fără să am cumpărat azi
„Curentul Literar” și am constata-
t că nu merită cei cinci lei pe
cari i-am dat”.

SERVICIU

Într'un număr trecut al unei
publicații săptămânale, o poetă
iscălește o poezie. Puținii cetitori
ai revistei au putut constata că
dănsa este foarte nefericită „din
amor” și din alte pricini... atât
de nefericită, încât la sfârșitul
poeziei autoarea declară:

— „Trăiesc-mă, Doamne, de un-
de m'ai cules!”

REZULTATUL CONCURSULUI

După o severă triere a răs-
punsurilor la ancheta noastră
am hotărât ca premiile să fie
decernate domnului Radu Pă-
trășcanu și Ion Boldur.
Domnul Radu Pătrășcanu a
dat următorul răspuns la prima
noastră întrebare (Pe cine n'o să
înjure domnul Șerban Ciocules-
cu în Curentul Literar?):
— „Domnul Șerban Cioculescu n'o
să-l injure pe domnul Pamfil
Șelcaru (și aceasta, atâta timp
cât domnul Ș. C. va mai scrie
la Curentul Literar).
Premiul ce l-i decernăm dom-
nului R. P. este un exemplar din
romanul domnului Zahara Stan-
cu: „Dinamita”, pe care autorul
l-anunță în fiecare an, dela in-
ventarea nitroglicerinei.
Domnul Ion Boldur a răspuns
astfel la întrebarea III-a („Când
se va deschide teatrul de reviste
al domnului George Șoimu?”):
— „La Sfântul Așteaptă!”
Ii acordăm domnului Boldur,
ca premiu, un bilet la premiera
teatrului George Șoimu.
La întrebarea doua, n'am pri-
mit niciun răspuns demn de a fi
premiat.
Concursul rămâne deschis, mai
având de acordat două premii
de consolare (o sută de grame
de zahăr și o jumătate kilogram
de untdelemn).

TRAIAN LALESCU

Revolta lui Narcis

Pentru Dumneata

Toate fetele—ascunse pân'acum în poeme,
Nu pentru păru lor, nu pentru trupul lor le-am dorit;
Am iubit versul ce le poartă dincolo de vreme,
Pe mine 'n strofa scrisă pentru ele m'am iubit.
De-aceia te urăsc cum n'am urât vreodată,
Zămbetul pe care-l cerșesc, aş vrea să-l sfărâm...
Te caut, cu migală, în oricare fată
Și, când ești aproape, te vreau pe-alt tărâm.

Intro seară apele-au să mă cheme departe,
Nu după chipul meu am să alerg atunci...
Strofele toate-adunate într'o carte
Să le privești în silă și-apoi să le-arunci.

TRAIAN LALESCU

Note românești

FRANȚA ȘI GERMANIA

este titlul unei broșuri, apărută
de curând la „Cugetarea” și se-
mnată de d. Ovid O. Densusianu.
Făcând parte dintr'un volum
pe care autorul îl anunță pe cu-
rând „Ce am văzut în Germania”,
broșura de care este vorba aci
năzuiește să ne infățișeze rapo-
rturile actuale, și mai ales cele
vitoare, dintre cele două mari
puteri, în urma campaniei de
anul trecut, încheiată așa cum se
știe.

Intr'o convorbire pe care a
avut-o cu scriitorul Alphonse de
Chateaubriant, un francez care
nu poate fi acuzat de lipsă de
patriotism, d. Densusianu a putut
să descrieze actuala orientare a
Franței celei noi, a Franței con-
știente de anumite realități de
neînțelatură în elaborarea teme-
liilor solide ce se pregătesc astăzi
la Vichy și care vor reuși să re-
dea în curând strălucirea cuve-
nită poporului și statului de sub
conducerea marelui său Pétain.

De-un netăgăduit interes, pa-
ginile acestei broșuri conțin a-
devăruri care se profilează din
ce în ce mai luminoș pe orizon-
tul unei lumi în plină transfor-
mare, pe ruinele unui trecut plin
de păcate urmând să se înalțe
odidicul măreț al unei Europe
mai bune și mai drepte.

REVISTA GEOGRAFICĂ ROMÂNĂ

este, fără îndoială, una din cele
mai bune publicații de speciali-
tate din țară. Nelimitându-se la
cercul destul de restrâns al oar-
menilor de știință, revista aceas-

ta abordează probleme de ordin
general ce se cer cunoscut de ori-
ce om de cultură.
Importanța deosebită, acordată
de larg în apus unor socie-
tăți de geografie, marchează rolul
preponderent pe care studiul
respectiv îl are în complexul de
viață și dezvoltare al unui stat.
Numele ce alcătuiesc comitetul de
conducere al revistei sunt tot
atâtea chează de seriozitatea cu
care s'cercețate diferitele proble-
me dezbătute în paginile ei. D.
N. Al. Rădulescu, directorul a-
cestui periodic poate fi mândru
de simula cu adevărat aleasă a
fasciculei I (anul IV, 1941).

Din cuprinsul acestui număr,
notăm următoarele colaborări: C.
Brătescu: Hotare răsaritene; Ti-
beriu Morariu: Distribuția geo-
grafică a populației Transilva-
niei; Victor Tufescu: Migrațiunile
sezonale pentru lucru în Moldo-
va de Nord; N. Al. Rădulescu:
Republica moldovenească; Ște-
pion Stoinescu: Climatului Bucegi
etc.

C. POSTELNICU

„PROZATORII GERMANI CONTEMPORANI”

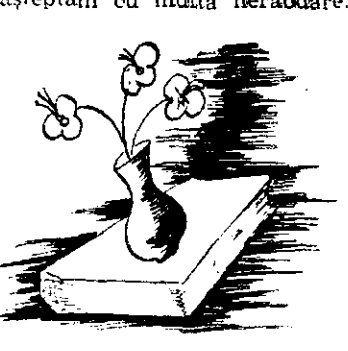
un frumos volum antologic cu-
prinzând patruzeci dintre cei
mai reprezentativi scriitori ger-
mani contemporani în traducerea
d-lor Alexandru și Ion Roman,
va apare în curând în editura
Națională-Gh. Mecu.

Această carte va mijloci publi-
cării noastre cetitor cunoașterea
unei părți din bogăția literară a
Germaniei de azi, iar activitatea

intreprinsă până acum de d-nii
Alexandru și Ion Roman pe tăr-
muri literaturii germane — acti-
vitate ce s'a făcut cunoscută la
noi prin numeroase studii și tăl-
măciri publicate în revistele li-
terare — este o garanție de serio-
zitate pentru noua carte, pe care
o așteptăm cu multă nerăbdare.

PUNCT ȘI VIRGULA RĂSPUNDE

M. I.: Vrei neapărat să știi cum
arăt? Iti satisfac dorința și pu-
blic aici fotografia mea (retu-
șată):

Să știi, însă, că din profil sunt
mai frumos.

După cum vezi, n'am ochelari,
nu sunt gras și nici prea înalt nu
sunt (măsur doar 1 m. 87). Aș-
tept, de sfântul Punct, șahul pro-
mie. Și, dacă se poate, încă o
scrisoare la fel de drăguță, ca și
prima.

Mărturisirea războiului

(Urmare din pag. 1-a)

chiar” nu și-a fost de vreun fo-
los. Am reținut acest chiar fiind-
că l-am avut și eu, l-am trăit și
cred că toți câți au plecat pe
front și-au zis într'un fel sau
altul: „Ja să vedem: chiar răz-
boiul?”
E prea mare tentația, ca să nu
scrii o carte sau să publici un re-
portaj, un rând măcar, despre a-
cest subiect. Dar orice s'a scris
despre război, împotriva războiu-
lui, nu l-a putut face odios. A
scrie despre război, oriunde, este
un fel de a-l infrumuseța și a-l
face ispititor.
Și n'ar trebui să fie așa.
Când am căzut, trăgeam după
cățiva ruși cari din față, la vreo
două sute de metri, ne făceau
semne de prietenie, cu o batistă,
în același timp însă și cu mitra-
liera. Cursa era prea grosolană
dar nu-mi puteam lua ochii dela
batista aceea albă. „Dacă totuși...
mai speram eu. Am avut atunci

ETCAETERA...

Elogiu Punctului

„Și când plodul a luat tibiși-
rul în mână și a început să smân-
gălească litere și cuvinte pe tă-
blișă, a fost fericit că și el poate
scrie la fel ca tăciuelul...
Tare greu mai era... Afară, pe
stradă, prietenii lui jucau o pa-
sonantă parădă de miuță... Auzi
dumneata?... Miuță!...
Și el trebuia să scrie... El, cam-
pion la miuță!...
Cum naiba poți face ca să ter-
mini scrisul?
A intervenit, salvator, învăță-
torul, desemnând pe tablă un
semn micuș ca un purice.
— „Asta e punctul!” a declarat,
mândru, învățătorul.
— „El și?” au strâmbat din
nas broscocii dintr'a ntăia pri-
mară.
— „Acum puteți pleca! Punc-
tul se pune la sfârșitul unei
fraze! Odată cu punctul, am ter-
minați și lecția noastră!”
— „Trăiesc punctul!” au răs-
puns broscocii.
Dar, la urma urmei, ce e punc-
tul?
Să deschidem o carte de geo-
metrie și să citim:
„Punctul este intersecția a
două linii drepte!”
Lipsiți de imaginație mai sunt
matematicienii aștia!
Sunt conșvins că un doctor ma-
moș ar fi găsit o definiție mult
mai frumoasă.
Cunoscând definiția liniei
drepte („Linia dreaptă este un
punct în mișcare”) ei ar fi spus:
„Punctul este o linie care se
naște”.
Dar, în sfârșit, lucrurile ace-
stea prezintă prea puțină impor-
tanță.
Alteceva vreau cu să afirm aici:
„Iubesc punctul!”
I iubesc cum numai pe o fată
o mai iubesc.
Veți spune: „Ce gusturi mai
are și omul asta!... Iubeste punc-
tul!”
Da, domnilor! I iubesc și îl
admir.
Nu-mi plac întâlnirile roman-
tice în parcuri înflorite sau — și
mai romantice — pe bulevardul
Elisabeta.
Eu îl întâlnesc pe domnul
„punct” într'o simplă carte de
gramatică (e foarte modest din
fire!)
Și are toate calitățile din lume.

De-o pildă, când cineva e prea obraznic, imediat lumea recurge la ajutorul dănsului și, pe loc, impertinentul este pus pe loc. Deasemenea, când lucrurile nu sunt prea clare, tot el la lămu-rește, punctul fiind pus pe loc. Și totuși cetitorii mei îl anti-patizează puțin. Și aceasta pentru că domnul punct, puțin craiu din fire, filr-tează câte-odată cu o colegă pe care-a întâlnit-o în același ma-nual de gramatică și atunci apare la sfârșitul rubricii Etcaetera în chip de:

PUNCT ȘI VIRGULA

BOTEZUL TEATRULUI COMIC

Insăși și-a început activita-
tea oficial Teatrul „Comic”, prin
sfestania creștinească de Dum-
nică. Oficial, pentru că trupa tea-
trului Comic și-a început pre-
gătirile de multă vreme. Abia a-
cum însă când toate piedicile
au fost învinse și siguranța des-
chiderii a fost câștigată, am fost
poștiți să luăm parte cu multu-
mirea noastră la însușirea mă-
nunchiului de tineri ce se fră-
mântă pentru realizarea unui
nou teatru al veseliei.
In fosta sală Barașeum din
cartierul Văcărești, se pregătește
cu febrilitate spectacolul de des-
chidere: „Luna știe dar nu spu-
ne”, o viziune muzicală a lui H.
Nicolai de care credem că va con-
stitui un spectacol stilat și ori-
ginal de comedie muzicală, și la
care și-au dat contribuția muzi-
cală N. Kirulescu și Dinu Șer-
bănescu.
Actori cu renume al genului
dintre cari se pot menționa Ma-
rișca Bodeșcu, Virginia Roma-
nosky, Gică Petrescu, Geo Mai-
can, Calmuski, Călin Botez, lu-
crează sub bagheta directorială
a lui Nicolai de la punerea la
punct a spectacolului în timp ce
Oleg Danovschi împreună cu o
talentată parteneră Esmeralda
Anghelescu pregătesc partea co-
registică.
Așa că în câteva zile ne se pro-
mite confirmarea speranțelor pe
care le așteptăm dela acest tea-
tru tânăr al genului ușor.

Milliarium

(Urmare din pag. 1-a)

dela școală), ea se îndreaptă însă, în egală măsură, către lite-
ratură și, în general, către toate formele de cultură, cu am-
bția de a ajunge la ceea ce poate lucrul cel mai greu: con-
cepția unui mod de a trăi;

2) ea nu se mărginește să fie o simplă manifestare platonice
(o pledoarie sau o predică), ci încearcă, în același timp, să
creeze instrumentele cu ajutorul cărora se vor putea obține
mai ușor rezultatele dorite.

In ce privește realizarea punctului 2, prima etapă (perioada
1926-1936) a înregistrat creațiunea publicațiilor Favoniou
(1926) și Revista Clasică (1929). In a doua etapă (perioada
1937-1941), a fost creat Institutul de Studii Latine, organism
destul de complex, cu un program multilateral (vd. pag.
43-62). Cu toate că există numai de trei ani, și cu toate impre-
jurările atât de neprielnice din acești trei ani, Institutul a
reusit totuși să înceapă o parte din colecțiile proiectate, 2)
să publice Ausonia, revistă pentru școlari și tineret, să in-
ființeze câteva secțiuni regionale, unde s'au și ținut con-
ferințe și șezători.

In ce privește punctul 1, diversitatea planurilor pe care
înțelegem să lucrăm, își găsește o expresie fidelă în chiar
cuprinsul volumului, Primul capitol (Necesitatea clasicis-
mului) este discursul pe care l-am rostit când am fost ales
membru al Ateneului Român; în el am încercat să atrag
atenția (Mai 1939) asupra unora dintre erzele de care se
lasă înșelată societatea noastră contemporană. Capitolul ur-
mător explică publicului ce înseamnă Institutul de Studii La-
tine, care lucrează, în același timp, pe terenul științifice, pe
cel didactic, pe cel educativ, pe cel literar și pe cel social.

O atenție deosebită s'a dat, apoi, (ca și în vol. I) capitolului
privind traducerea și traductorii, fiindcă traducerea marilor
opere ale antichității are un rol primordial în răspândirea
clasicismului. Pe aceeași linie de gândire, s'au semnalat, în
capitolul Clasicii români și literatura clasică, câteva din fe-
citele influențe clasice întâlnite la Eminescu și Alecsandri.

Capitolul penultim infățișează figura pură a celui mai mare și
necunoscut învățat român, mort în plină tinerețe, care a fost
Matei Nicolau; acest tânăr nu poate fi uitat de noi, fiindcă
uitarea nu e o virtute clasică și fiindcă pilde ca ale lui sunt
atât de necesare. Volumul se încheie cu traducerea uneia din-
tre conferințele ce am ținut la Roma. Este o sinteză a fap-
telor de istorie și de limbă care au determinat, prin voia
destinului, Romanitatea României. Când, dacă nu astăzi, pu-
tea fi mai oportun să se vorbească de romanitatea unei țări
așezată de soartă exact în locul unde se întâlnesc tendințele
de comuniune pan-slavă, tendințe care nu se vor realiza
niciodată, câtă vreme va exista România?

N. I. HERESCU

1) 2 vol. Editura Cugetarea, Octombrie 1941.

2) „Colecția științifică”, din care au apărut 4 volume, al cincilea
fiind sub tipar; „Colecția de traduceri” din care au apărut
2 volume și „Colecția de ediții avansate” din care un volum e sub
tipar.

MIHAI NICULESCU

Natură moartă

(Urmare din pag. 4-a)

intr-o durată neîncredere în toate credințele mele, într-o panică de nedescris... într-o lamentabilă sinucidere...

ȘTEFAN (gest):
MADA: Sinucidere, Ștefane, da Pe mine nu mă sperie cuvântul asta și nici altul...
ȘTEFAN: Pe tine ce te-a speriat vreo dată?

MADA (începând să treacă din peisaj către măsuri, întrebând șoptit): De unde știi?
ȘTEFAN (tresare, se întoarce, o privește): MADA (se oprește o clipă din mers, apoi reluându-l): Întâi m'a speriat, Ștefane, dragostea ta. Pe urmă, devenind brusc „dragostea noastră”, iarăși m'a speriat. Și mai târziu, plecarea mea, pentru care s'ar fi zis că eram pregătită... (a ajuns la măsuri) și câte altele încă... Nu eram nici statuie, nici păpușe. Tu m'ai înțeles așa, fiindcă numai așa îți trebuiau. Fiecare împodobil lucrurile cu însemnătatea corespunzătoare ucigașei nevoi de a lua cât mai brutal contact cu traiul zilnic, obligatoriu... Îți închipui că eu am reușit să trec hotarele acestei vitrege, nestrămutate legi? (se așează pe fotoliu. Pune albumul pe genunchi. Toate mișcările îi sunt întrezărite în umbră, amănuntele de mimică lăsându-se bănuite exclusiv de nuanțele vocii în care și-a dibuit călea o inedită sobrietate). Poate... Când, resfrându-mi gândurile, am dat peste mântuitorul dor de mine înșami... și am hotărât să mă avânt în căutarea ne-îndrăgostitei de tine. Ce a mai fost, nu are nici-o importanță

ȘTEFAN (atent): Încearcă să povestești...
MADA: Nu-ți atât de ușor. (un moment) Este ceiace, la rândul meu, așa putea numi: „vârtejul de odinioară”, spre sfârșitul căruia, mi-am dat seama cum l-ași fi dorit altul... Dar nici aici nu au început păreri de rău. Aveam — chiar — impresia unei citadate, mistuitoare fericiți, ca și cum toate s'ar fi petrecut cu ne-visitul meu consimțământ...
ȘTEFAN (foarte atent, aproape crispat): Povestește.

MADA: La ce bun?
ȘTEFAN: Trebuie să știu. Nu înțelegi cât am vrut să știu... cât nu m'am priceput să-mi închipui, cel puțin?

MADA: Întâi a fost o crimă atent premeditată...

ȘTEFAN: Crimă?!
MADA: Sigur. (un moment) Apoi o îndelungată reconstituire a ei, care a durat până una din multele clipe mi-a revelat-o: sinucidere. Mai precis, până atunci când am stabilit că nu împotriva ta mi-am împlinit soarta, ci pentru a mă prăbuși...

ȘTEFAN: Ți s'a părut numai.

MADA (il privește): Mi-a fost deajuns...

ȘTEFAN (se ridică, se răstește): Și dacă nu e adevărat?

MADA: Sunt amintiri bune sau rele cu mine, așa cum a fost viața care mi-le-a dat. Acea viață străină ție și vitregă minciunii... dar poate: singura mea viață.

(PAUZĂ MARE)

ȘTEFAN (metalic): O altă iubire?

MADA (după un moment): Întrebi, ca și cum n'am ști amândoi că iubirea e întotdeauna aceeași. Pentru toți la fel. Deaceia, ne rămâne mai din plin decât orice. De-a lungul vieții și al morții, deopotrivă, — ne trântă și totuși resfrânt în vecia tuturor clipeilor topite cu ochii și cu umerii pe care, mai mult ori nu atât cât li se cuvenea, le-au cântat o inimă și alta... (un moment) Firește, ca în atâtea și atâtea rânduri cândva, cuvintele-mi îți apar căutate și — fatal — plictisitoare, amarnice de neinteresante... Le asemăi cu scoale hazlii „cugetări” transcrise prin albumele domnișoarelor de șaptesprezece ani... Comparația e încă valabilă. Dece n'o sublinezi?

ȘTEFAN (metalic): O altă iubire?

MADA (continuând, vizibil, să evite răspunsul): Închipuind inutilul, oamenii au crezut că realizează minunea și drama coborîrii în ei înșiși. De aici, mândra, numai aparenta certitudine a importanței lor în marea poveste a lumii...

ȘTEFAN (metalic): O altă iubire?

MADA (izbitor în căutarea unui alt punct de plecare al conștientului): Mă împrietenisem — nu mai știu prin farsa căror împrejurări, — cu directoarea unui azil de bătrâne... Dumnică, îmi făceam drum într'acolo... De peste zidul grădinii, odată, — era și primăvară —, soarele privea mai obositor ca de obicei băncile presărate sărăciocilor printre siluetele unor arbori simetrici, înalți, artificiali... Totul era ca într'un decor de teatru... Atmosferă de repetiție generală în pregătire... Au apărut pașii țărâți, pelerinutele și bonetele de dantelă destrămată a trei bătrâne...

ȘTEFAN (metalic): O altă iubire?

MADA (continuându-și monologul): S'au așezat, fiecare pe câte o bancă. Oriicine ar fi zis că nu se cunosc și nici un vor să se cunoască. Și au început să se uite la mine Uimite, speriate, îndărjite. De bună seamă, și în alte pașnice Dumnicii, între mine și ele, se petreceau aceiași scenă... dar nu remarcasem, probabil din cauza clipeilor care, urzindu-și reveniri, reușeau să fie cu desăvârșire altele de cum au fost. Uitând că și ea face parte din sinistra pantomimă, i-am sosit bieteii mele prietene: „Ce crezi, Alice, pentru aceste năucite fantome, soarele nu e prea mult și eu nu sunt prea de tot soră cu el?” (un moment). Cine ar fi bănuit că Alice avea să moară în Dumnică următoare?

ȘTEFAN (metalic): O altă iubire?

MADA (la capătul puterilor): Nu. (În acest moment, îndărjitul și în stânga ei, — bine înțeles atât cât proporțiile vizuinelor scenei o reclamă —, se înțepte o filă din albumul de pe genunchii Mădei. Fotografia din mijlocul acestei file a redovinit — în extraordinară-i deplasare, datorită supra-punerilor de stări sufletești descompuse în subconștientul Mădei —, clișeu. Cu alte cuvinte, personajul introdus în acțiune printr'un extrem de rafinat truc pe care îl solicită eventualul regizor, prezintă privitorilor acea inversare a coloritului proprie negativului unei fotografii de femei slabă, urâtă, înaltă, îmbrăcată ca pe alte veci vremuri).

ANISIA (răstit): Minte.

ȘTEFAN (recunoaște vocea, tresare fără nici-un gest): Anisia...
ANISIA: (încă mai aspru): Minte.

LENI (apărând în același chip, drept în spatele Mădei și alături de Anisia): Poate că n'ai dreptate, mamă...

ȘTEFAN (recunoaște vocea, tresare fără niciun gest): Și tu, Leni?

DORA (apărând în același chip alături de Leni și în dreapta Mădei, se întoarce puțin către Leni): Las-o, mamă... O să te corte iar.

ȘTEFAN (tresare, apoi, începând să se apropie de grup): Cine a vorbit?

ANISIA: Nevoata mea, Dora. Nu mă cunoaște decât din scormiriile dușmanilor printre care, de astăzi înainte, o număr și pe ea... (aceste reprezentante a trei generații, în ciudata lor apariție, au același vârstă, între ele și cu Mada).

ȘTEFAN (se așează pe fotoliu, în fața lui Ștefan, de ce n'ar fi să plece spre mine?)

ANISIA: Era nevoie de un om cu mintea întreagă, în toată povestea asta. Dacă ai fi fost numai „sătulă” de tot ce deslănțuseși, plecând, n'ar fi pornit o nouă serie de aventuri...

MADA: Ce să fi făcut?

ANISIA (exaltată): Pretutindeni sunt mânăstiri...

MADA (simplu): Nu eram nici maniacă, nici criminală.

considera, făcându-ne să te suportăm într-o familie renumită pentru virtuțile ei.

ȘTEFAN (se așază pe marginea fotoliului, își acopere fața cu mâinile).

MADA (gârbovindu-se): Mă lovești pe nedrept, Anisia. După tine, ar însemna...

ANISIA (întrerupându-o): Ar însemna ce trebuie să însemne, în fața lui Dumnezeu și a oamenilor.

MADA: Pentru ce nu l'ai lăsat să mă chema îndărât, ori să plece spre mine?

ANISIA: Era nevoie de un om cu mintea întreagă, în toată povestea asta. Dacă ai fi fost numai „sătulă” de tot ce deslănțuseși, plecând, n'ar fi pornit o nouă serie de aventuri...

MADA: Ce să fi făcut?

ANISIA (exaltată): Pretutindeni sunt mânăstiri...

MADA (simplu): Nu eram nici maniacă, nici criminală.

considera, făcându-ne să te suportăm într-o familie renumită pentru virtuțile ei.

ȘTEFAN (se așază pe marginea fotoliului, își acopere fața cu mâinile).

MADA (gârbovindu-se): Mă lovești pe nedrept, Anisia. După tine, ar însemna...

ANISIA (întrerupându-o): Ar însemna ce trebuie să însemne, în fața lui Dumnezeu și a oamenilor.

MADA: Pentru ce nu l'ai lăsat să mă chema îndărât, ori să plece spre mine?

ANISIA: Era nevoie de un om cu mintea întreagă, în toată povestea asta. Dacă ai fi fost numai „sătulă” de tot ce deslănțuseși, plecând, n'ar fi pornit o nouă serie de aventuri...

MADA: Ce să fi făcut?

ANISIA (exaltată): Pretutindeni sunt mânăstiri...

MADA (simplu): Nu eram nici maniacă, nici criminală.

considera, făcându-ne să te suportăm într-o familie renumită pentru virtuțile ei.

ȘTEFAN (se așază pe marginea fotoliului, își acopere fața cu mâinile).

MADA (gârbovindu-se): Mă lovești pe nedrept, Anisia. După tine, ar însemna...

ANISIA (întrerupându-o): Ar însemna ce trebuie să însemne, în fața lui Dumnezeu și a oamenilor.

MADA: Pentru ce nu l'ai lăsat să mă chema îndărât, ori să plece spre mine?

ANISIA: Era nevoie de un om cu mintea întreagă, în toată povestea asta. Dacă ai fi fost numai „sătulă” de tot ce deslănțuseși, plecând, n'ar fi pornit o nouă serie de aventuri...

MADA: Ce să fi făcut?

ANISIA (exaltată): Pretutindeni sunt mânăstiri...

MADA (simplu): Nu eram nici maniacă, nici criminală.

considera, făcându-ne să te suportăm într-o familie renumită pentru virtuțile ei.

ȘTEFAN (se așază pe marginea fotoliului, își acopere fața cu mâinile).

MADA (gârbovindu-se): Mă lovești pe nedrept, Anisia. După tine, ar însemna...

ANISIA (întrerupându-o): Ar însemna ce trebuie să însemne, în fața lui Dumnezeu și a oamenilor.

MADA: Pentru ce nu l'ai lăsat să mă chema îndărât, ori să plece spre mine?

ANISIA: Era nevoie de un om cu mintea întreagă, în toată povestea asta. Dacă ai fi fost numai „sătulă” de tot ce deslănțuseși, plecând, n'ar fi pornit o nouă serie de aventuri...

MADA: Ce să fi făcut?

ANISIA (exaltată): Pretutindeni sunt mânăstiri...

MADA (simplu): Nu eram nici maniacă, nici criminală.

considera, făcându-ne să te suportăm într-o familie renumită pentru virtuțile ei.

ȘTEFAN (se așază pe marginea fotoliului, își acopere fața cu mâinile).

MADA (gârbovindu-se): Mă lovești pe nedrept, Anisia. După tine, ar însemna...

ANISIA (întrerupându-o): Ar însemna ce trebuie să însemne, în fața lui Dumnezeu și a oamenilor.

MADA: Pentru ce nu l'ai lăsat să mă chema îndărât, ori să plece spre mine?

ANISIA: Era nevoie de un om cu mintea întreagă, în toată povestea asta. Dacă ai fi fost numai „sătulă” de tot ce deslănțuseși, plecând, n'ar fi pornit o nouă serie de aventuri...

MADA: Ce să fi făcut?

ANISIA (exaltată): Pretutindeni sunt mânăstiri...

MADA (simplu): Nu eram nici maniacă, nici criminală.

considera, făcându-ne să te suportăm într-o familie renumită pentru virtuțile ei.

ȘTEFAN (se așază pe marginea fotoliului, își acopere fața cu mâinile).

MADA (gârbovindu-se): Mă lovești pe nedrept, Anisia. După tine, ar însemna...

ANISIA (întrerupându-o): Ar însemna ce trebuie să însemne, în fața lui Dumnezeu și a oamenilor.

MADA: Pentru ce nu l'ai lăsat să mă chema îndărât, ori să plece spre mine?

ANISIA: Era nevoie de un om cu mintea întreagă, în toată povestea asta. Dacă ai fi fost numai „sătulă” de tot ce deslănțuseși, plecând, n'ar fi pornit o nouă serie de aventuri...

MADA: Ce să fi făcut?

ANISIA (exaltată): Pretutindeni sunt mânăstiri...

MADA (simplu): Nu eram nici maniacă, nici criminală.

considera, făcându-ne să te suportăm într-o familie renumită pentru virtuțile ei.

ȘTEFAN (se așază pe marginea fotoliului, își acopere fața cu mâinile).

MADA (gârbovindu-se): Mă lovești pe nedrept, Anisia. După tine, ar însemna...

ANISIA (întrerupându-o): Ar însemna ce trebuie să însemne, în fața lui Dumnezeu și a oamenilor.

MADA: Pentru ce nu l'ai lăsat să mă chema îndărât, ori să plece spre mine?

ANISIA: Era nevoie de un om cu mintea întreagă, în toată povestea asta. Dacă ai fi fost numai „sătulă” de tot ce deslănțuseși, plecând, n'ar fi pornit o nouă serie de aventuri...

ANISIA (răstit): Minte.

ȘTEFAN (recunoaște vocea, tresare fără nici-un gest): Anisia...
ANISIA: (încă mai aspru): Minte.

LENI (apărând în același chip, drept în spatele Mădei și alături de Anisia): Poate că n'ai dreptate, mamă...

ȘTEFAN (recunoaște vocea, tresare fără niciun gest): Și tu, Leni?

DORA (apărând în același chip alături de Leni și în dreapta Mădei, se întoarce puțin către Leni): Las-o, mamă... O să te corte iar.

ȘTEFAN (tresare, apoi, începând să se apropie de grup): Cine a vorbit?

ANISIA: Nevoata mea, Dora. Nu mă cunoaște decât din scormiriile dușmanilor printre care, de astăzi înainte, o număr și pe ea... (aceste reprezentante a trei generații, în ciudata lor apariție, au același vârstă, între ele și cu Mada).

ȘTEFAN (se așază pe fotoliu, în fața lui Ștefan, de ce n'ar fi să plece spre mine?)

ANISIA: Era nevoie de un om cu mintea întreagă, în toată povestea asta. Dacă ai fi fost numai „sătulă” de tot ce deslănțuseși, plecând, n'ar fi pornit o nouă serie de aventuri...

MADA: Ce să fi făcut?

ANISIA (exaltată): Pretutindeni sunt mânăstiri...

MADA (simplu): Nu eram nici maniacă, nici criminală.

considera, făcându-ne să te suportăm într-o familie renumită pentru virtuțile ei.

ȘTEFAN (se așază pe marginea fotoliului, își acopere fața cu mâinile).

MADA (gârbovindu-se): Mă lovești pe nedrept, Anisia. După tine, ar însemna...

ANISIA (întrerupându-o): Ar însemna ce trebuie să însemne, în fața lui Dumnezeu și a oamenilor.

MADA: Pentru ce nu l'ai lăsat să mă chema îndărât, ori să plece spre mine?

ANISIA: Era nevoie de un om cu mintea întreagă, în toată povestea asta. Dacă ai fi fost numai „sătulă” de tot ce deslănțuseși, plecând, n'ar fi pornit o nouă serie de aventuri...

MADA: Ce să fi făcut?

ANISIA (exaltată): Pretutindeni sunt mânăstiri...

MADA (simplu): Nu eram nici maniacă, nici criminală.

considera, făcându-ne să te suportăm într-o familie renumită pentru virtuțile ei.

ȘTEFAN (se așază pe marginea fotoliului, își acopere fața cu mâinile).

MADA (gârbovindu-se): Mă lovești pe nedrept, Anisia. După tine, ar însemna...

ANISIA (întrerupându-o): Ar însemna ce trebuie să însemne, în fața lui Dumnezeu și a oamenilor.

MADA: Pentru ce nu l'ai lăsat să mă chema îndărât, ori să plece spre mine?

ANISIA: Era nevoie de un om cu mintea întreagă, în toată povestea asta. Dacă ai fi fost numai „sătulă” de tot ce deslănțuseși, plecând, n'ar fi pornit o nouă serie de aventuri...

MADA: Ce să fi făcut?

ANISIA (exaltată): Pretutindeni sunt mânăstiri...

MADA (simplu): Nu eram nici maniacă, nici criminală.

considera, făcându-ne să te suportăm într-o familie renumită pentru virtuțile ei.

ȘTEFAN (se așază pe marginea fotoliului, își acopere fața cu mâinile).

MADA (gârbovindu-se): Mă lovești pe nedrept, Anisia. După tine, ar însemna...

ANISIA (întrerupându-o): Ar însemna ce trebuie să însemne, în fața lui Dumnezeu și a oamenilor.

MADA: Pentru ce nu l'ai lăsat să mă chema îndărât, ori să plece spre mine?

ANISIA: Era nevoie de un om cu mintea întreagă, în toată povestea asta. Dacă ai fi fost numai „sătulă” de tot ce deslănțuseși, plecând, n'ar fi pornit o nouă serie de aventuri...

MADA: Ce să fi făcut?

ANISIA (exaltată): Pretutindeni sunt mânăstiri...

MADA (simplu): Nu eram nici maniacă, nici criminală.

considera, făcându-ne să te suportăm într-o familie renumită pentru virtuțile ei.

ȘTEFAN (se așază pe marginea fotoliului, își acopere fața cu mâinile).

MADA (gârbovindu-se): Mă lovești pe nedrept, Anisia. După tine, ar însemna...

ANISIA (întrerupându-o): Ar însemna ce trebuie să însemne, în fața lui Dumnezeu și a oamenilor.

MADA: Pentru ce nu l'ai lăsat să mă chema îndărât, ori să plece spre mine?

ANISIA: Era nevoie de un om cu mintea întreagă, în toată povestea asta. Dacă ai fi fost numai „sătulă” de tot ce deslănțuseși, plecând, n'ar fi pornit o nouă serie de aventuri...

MADA: Ce să fi făcut?

ANISIA (exaltată): Pretutindeni sunt mânăstiri...

MADA (simplu): Nu eram nici maniacă, nici criminală.

considera, făcându-ne să te suportăm într-o familie renumită pentru virtuțile ei.

ȘTEFAN (se așază pe marginea fotoliului, își acopere fața cu mâinile).

MADA (gârbovindu-se): Mă lovești pe nedrept, Anisia. După tine, ar însemna...

ANISIA (întrerupându-o): Ar însemna ce trebuie să însemne, în fața lui Dumnezeu și a oamenilor.

MADA: Pentru ce nu l'ai lăsat să mă chema îndărât, ori să plece spre mine?

ANISIA: Era nevoie de un om cu mintea întreagă, în toată povestea asta. Dacă ai fi fost numai „sătulă” de tot ce deslănțuseși, plecând, n'ar fi pornit o nouă serie de aventuri...

MADA: Ce să fi făcut?

ANISIA (exaltată): Pretutindeni sunt mânăstiri...

MADA (simplu): Nu eram nici maniacă, nici criminală.

considera, făcându-ne să te suportăm într-o familie renumită pentru virtuțile ei.

ȘTEFAN (se așază pe marginea fotoliului, își acopere fața cu mâinile).

MADA (gârbovindu-se): Mă lovești pe nedrept, Anisia. După tine, ar însemna...

ANISIA (întrerupându-o): Ar însemna ce trebuie să însemne, în fața lui Dumnezeu și a oamenilor.

MADA: Pentru ce nu l'ai lăsat să mă chema îndărât, ori să plece spre mine?

ANISIA: Era nevoie de un om cu mintea întreagă, în toată povestea asta. Dacă ai fi fost numai „sătulă” de tot ce deslănțuseși, plecând, n'ar fi pornit o nouă serie de aventuri...

MADA: Ce să fi făcut?

ANISIA (exaltată): Pretutindeni sunt mânăstiri...

MADA (simplu): Nu eram nici maniacă, nici criminală.

considera, făcându-ne să te suportăm într-o familie renumită pentru virtuțile ei.

ȘTEFAN (se așază pe marginea fotoliului, își acopere fața cu mâinile).

MADA (gârbovindu-se): Mă lovești pe nedrept, Anisia. După tine, ar însemna...

ANISIA (întrerupându-o): Ar însemna ce trebuie să însemne, în fața lui Dumnezeu și a oamenilor.

MADA: Pentru ce nu l'ai lăsat să mă chema îndărât, ori să plece spre mine?

ANISIA: Era nevoie de un om cu mintea întreagă, în toată povestea asta. Dacă ai fi fost numai „sătulă” de tot ce deslănțuseși, plecând, n'ar fi pornit o nouă serie de aventuri...

DORA: Cum te pricepi să urâști și din moarte!

ANISIA: Ca și tine, Dora.

LENI (Anisiei, pe ton de scuză): Niciodată n'am cunoscut-o așa.

DORA: Nu-ți cere iertare, mamă... Te-a chinuit și pe tine destul...

LENI (uitându-se la Anisia, se apără): Nu-mi amintesc să mă fi plâns nimănui...

DORA: Cui să te fi plâns?

ȘTEFAN (poruncitor): Vorbește, Anisia. Pentru